

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

EN NORSK PIKE
på internationella
fotografiutställningen
i Stockholm.

I detta nr
skriva

DAMERNA
OM DANIEL FALLSTRÖM

*
CARL G. LAURIN
OM PRINS WILHELM

*
FANNY ALVING
OM ETT HÖSTÄVENTYR

*
ANNA LEVERTIN
OM MODÄRNA KINE-
SISKOR I PARIS

*
BÖBAK,
BERGEN,
FOTO.

Er framtid beror på Er själv

*Hur en enkel daglig regel för
hyns vård kan skänka millioner
människor ett friskt, charmerande
och ungdomligt utseende*

SKÖNHET och beundran, upplevelser
och lycka önska alla kvinnor av livet.
Men det är inte nog att blott önska. Ni
måste själv hjälpa naturen med att uppnå
Ert mål. Om Ni bara försöker, kan Ni få
en frisk och klar hy.

Börja redan idag med att giva hyn den om-
vårdnad den behöver. Så länge Ni är mycket
ung, kan Ni fritt utveckla Er ungdoms hela
charm, men då Ni hunnit över de 25 är det
nödvändigt att hjälpa till med att bevara hyns
friskhet, som ären annars lätt berövar Eder.

Följ naturens enkla regel

Sättet för att lyckas är enkelt nog. Det är
icke några dyrbara kosmetiska medel, som
fälla utslaget, utan blott det dagliga bruket
av de palm- och olivoljor, av vilka Palmolive-
tvålen består.

Tvätta ansiktet med Palmolive och gnid
varsamt in det milda löddret i huden. Skölj
grundligt, först med varmt vatten, därefter
med kallt. Har Eder hy benägenhet att bliva
torr, kan Ni använda en smula god Cold
Cream — det är allt. — Gör detta regel-
bundet — isynnerhet om aftonen. Använd
gärna puder och smink, men låt det aldrig
sitta kvar över natten. Det tilltäpper och
utvidgar porerna samt förorsakar ofta por-
maskar och oren hy.

Alla andra skönhetspreparat äro överflödiga,
om Ni blott följer denna regel och befriar
porerna från allt damm och smuts, som
samlar sig under dagens lopp. Naturen själv
gör sedan resten. Ni kommer att få en len
och strålande frisk hy och slipper fåror och
rynkor, då ålderdomen närmar sig.

PALMOLIVE

Tvål

*Palmolive-tvålen tillverkas nu i
Sverige och säljes, trots sin er-
känt överlägsna kvalitet, för en-
dast 50 öre pr styck — ett pris
som gör det möjligt för envar att
draga nytta av dess välgörande
egenskaper. Se alltid efter att
Ni får äkta Palmolive-tvål.*

Pris 50 ÖRE
Pr st.

PALMOLIVE A/B, SVEAVÄGEN 21, STOCKHOLM

K R Ö N I K A

OM DÅRAKTIGA UPPFOSTRARE, VILDA DJUR OCH LÄTTJA

FRÅGAN OM POLITISK BARNPROPAGANDA har åter aktualiserats. Det parti, som satt barnagitationen i system, är det rysspåverkade partiet. Det är efter ryska idéer, man skapat barnbrigader och pionjäravdelningar. Det gäller att tidigt få in barnen i den riktiga fällan, att i tid få dem stämplade med den allena saliggörande stämpeln.

Man tycker sig känna igen metoden. "Det skall böjas i tid, som krokigt skall bli."

Detta de vuxnas tryck över barnen är alltid av ondo. Antingen starka vuxna händer tvingar en böjlig barnasjäl åt höger — åt auktoritetstro och oreflekterad lydnad — eller åt vänster — åt opposition och förakt för allt vedertaget, — så är det ett tvång, som icke borde förekomma. Och ett tvång, som i nittio fall av hundra, verkar i motsatt riktning mot vad som avsetts.

Barn är nämligen inte döda ting, som kunna sorterar och stoppas i fack och se'n vackert ligger kvar, där man lagt dem, under den etikett, dit man stoppat dem. Barn växer upp till unga människor och unga människors specialité är opposition. Opposition mot det, som föräldrar och lärare anse riktigt.

Ju hårdare press en ung människa lidit, dess säkrare reagerar hon.

Så nog lär bolsjevikerna av sitt "barnarbete" skörda en underlig skörd. En fascistisk falang, skulle jag tro, är det minsta som växer upp ur den barnpropagandan! Om nu inte bolsjevikbarnen äro av en fogligare och beskedligare ull än andra ungar.

Ty det allra säkraste sättet att få en yngling att säga *jag vill inte* är att domdera *du skall*. Och lika lämpligt är det att ropa *du får inte* om man vill ha till svar *jag vill*.

*

Vilda djur i burar eller på cirkus är för mig en mycket svår styggelse. Jag blir uppörd om jag måste bevittna förevisningar av vilda djur och självfallet undviker jag platser, där det är någon risk att jag skall få se dem.

Man har sagt mig, att jag är sentimental, och att vilda djur, som vargar, rävar, sälar, örnar, björnar, trivas utmärkt i sina burar. Att den där långtansfyllda, kvalfulla blicken i deras ögon bara finns i sentimentala människors fantasi. Vargarna och isbjörnarna gå runt, runt i sina burar, därför att de älska motion helt enkelt, och örnarna sitta blickstilla på sin pinne högst upp i buren därför att de beundra utsikten. (Antar jag.) Vilda djur drömma icke om frihet och skogens eller havets ensamhet, de må storartat i sina burar och det finns intet skäl i världen att ömka dem, har intendenten för Skansens djur och andra sakkunniga förklarat. Så det.

Man kan således med lätt hjärta ta sina barn med sig och gå och betitta vargar och björnar på Skansen. Tillbringa härliga fri-

timmar däruppe och samtidigt förnöja sig åt de fångna djuren. Som, enligt vad alla påstå, bilda ett värdigt inslag i Stockholms stolthet, Skansen.

Men, ehuru vi alltså med gott samvete kunna avnjuta våra stumma bröders promenader bakom gallren, så är det tydligen nödvändigt att vi iakttaga en smula försiktighet. Visserligen förkunnar ledningen varje gång en olycka hänt — varje gång ett sånt där lyckligt vilt djur bitit ifrån sig — att något liknande aldrig kan hända mer. "Effektiva skyddsåtgärder ha vidtagits."

Det senaste utslaget av de vilda djurens skämtlynne är vildsvinsfamiljens eskapad. Galten gav sig iväg ner i sta'n, där han fångades, men suggan var så vild att hon måste skjutas ned. Skansens folk vågade icke ta henne.

Nog är jag glad, att inte den suggan råkade på mina ungar! Ty trots alla "effektiva skyddsåtgärder" förefaller det mig, att dessa då skulle varit i en ganska penibel situation. Ja, kanske skyddsåtgärdena rentav icke skulle hindrat den ilska suggan från att äta upp mina fattiga ungar.

Att sedan den ledsamma händelsen, enligt högsta ledningen, aldrig mer kan upprepas, vore en ringa tröst. För mig och mina uppåtna små.

Bara tanken på vad som kan hända, tack vare alla dessa vilda djur, bara tanken på vad som har hänt, tack vare dem, gör att jag står fast vid min fluga: *alla vilda djur bort från Skansen*.

(Alldeles fränsett att jag fasthåller vid min tro att där föreligger djurplågeri. Experterna må säga vad de vilja.)

Djuren äro lärorika för skolbarn. Ursäkta, men få inte barnen bättre begrepp om vilda djur via filmen, där de se dem i rörelse och i deras naturliga miljö? Rytes och brummas det se'n effektivt i orkestern, och kompletteras kunskaperna så med besök på uppstoppade djur-muséet, så måtte väl barnen få mer begrepp om djuren i fråga, än om de stå och gapa på ett stackars olustigt, instängt djur, som "fäller denna årstid håren". Inte sant?

*

En engelsk nervspecialist har på uppdrag av någon kommission undersökt var de mest nervösa — och minst nervösa — människorna äro tillfinnandes. Undersökningen har visat, att byggnadsarbetare, plåtslagare och tornurupp-sättare äro mycket litet nervösa, och att sotare inte ha några nerver alls. Men att skådespelare, kontorister, affärsanställda o. s. v. äro särdeles nervösa. Liksom storstadsbor i allmänhet. Omnibusschaufförer äro däremot icke nervösa, liksom inte heller andra bilister.

Allt det där kunde jag sagt kommissionen utan vidare! Saken är nämligen den, att liv ute i fria luften är bra för nerverna och inne-sittande är ett gift för dem. Som också Nietz-

sche påpekar: "stillasittande hindrar goda tankars växt".

Det har väl förresten alla människor erfårit på sig själva? Det ska vara en faslig nervositet, som inte blir bättre av en lång promenad, helst ut på landet. Där stora mått och vid horisont, plus kvickare takt på blodet, snart ger ens bekymmer något av de rätta proportionerna.

*

Det är inte roligt för någon att vara arbetslös, men dubbelt sorgligt är det för dem som sakna ögonens ljus. Om man inte vore så hemskt tanklös, borde man därför alltid, då det är fråga om korgvaror, borstar o. d. som de blinda kunna utföra, göra sina uppköp hos dem.

Hur tunga ska inte dagarna vara för en blind, som till råga på olyckan är fattig och, som en extra börda, är arbetslös! Nog borde vi väl då kunna komma överens om, att vid behov uppmuntra de blindas arbete, isynnerhet som detta arbete i noggrannhet och hållbarhet oftast överträffar de seendes.

En sak ville man tillråda ledningen för de affärer, som förmedla avsättningen av blindas arbeten: *annonsera*. Planta i folk var de kunna få blindarbeten, och att de kunna få dem hemskickade efter telefonorder.

Ty många vilja uppmuntra de blinda, men få vilja göra sig extra besvär.

Ofta har jag tänkt, "jag ska köpa borsten eller vispen av de blinda". Men bara för att jag inte orkat göra mig det besväret att söka upp en blindaffär, så har den goda föresatsen stannat vid föresatsen. Dymedelst läggande ännu en sten på vägen till det heta stället, för mig, och förstörande en försäljningschans för de blinda.

Annonsera, är dagens lösen för alla affärsmän. Också för dem som till någon del jobba i välgörenhet. Adressen och telefonnumret till affären för de blindas arbeten skulle stå i eldskrift för våra ögon. I stället för med petitstil nånstans i en telefonkatalog.

Ingenting går utan reklam nu för tiden, inte heller goda gärningar. Men låt oss veta, inte en gång utan tusen, hur vi ska bära oss åt och vart vi ska vända oss för att utföra våra goda handlingar, så ska vi nog göra dem.

Vi äro inte elaka, men vi äro tanklösa och lata. Hemskt lata.

Vår lättja är känd av alla smarta affärsmän, det vore bestämt lyckligt om de blindas förespråkare och förmedlare också toge avseende till den. Lade hyende under lasten.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom

HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

Soumé Tcheng.

ATT MODERNISMEN GENOMSYRAT helt Mittens rike med dess miljoner och miljoner innevånare vore ett barnsligt påstående. Däremot kan man säga att den silat in genom sprickorna i den traditionernas stenvall, vilken en gång omgav riket, sprickor som uppstått genom det europeiska nivelleringsarbetet. Sporadiskt ser man dock hur modernismen bekriagar den uråldriga kulturen. Och som den har till sitt förfogande alla nutida vapen, andliga liksom materiella, gör den trots sitt mindre tal anhängare stora landvinningar.

Det yttre tecknet på de individer, män och kvinnor, vilka deltaga i den moderna rörelsen är hårets avklippande och bortläggandet av den kinesiska dräkten. Som ett lustigt bevis på vilka motsatser det kinesiska samhället rymmer, vill jag framdraga som exempel, att medan Shanghai flickorna i skolan få lära sig att ordna sina huvuden enligt europeisk sed, mista två kvinnor sina kortklippta huvuden i Kanton — därför att de togos för kommunister. Å ena sidan existerar nära nog slaveriet inom den kinesiska kvinnovärlden, medan å den andra flera kvinnliga sammanslutningar kräva rätten till fri kärlek liksom männen. De två kinesiskor, om vilka jag här närmare vill tala, ha verkligen anammat den västerländska bildningen. Också spela de bägge en stor roll i det nya Kina.

Den ena heter Soumé Tcheng, den andra Nadine Huang. Bägge ha vistats långa tider i Paris, där jag kommit i beröring med dem. I dessa dagar har Soumé Tcheng fått hederlegionen, och de franska tidningarna tala om att hon skall bli utnämnd till Kinas sändebud i Paris. Som händelserna i dagens Kina växla ofantligt, vet man dock ej riktigt hur sakerna stå. Ett är visst: att hennes parti är vid makten för ögonblicket. Men även om det skulle vilja giva henne en sådan post, är det svårt att tro att Quai d'Orsay skulle gå in härpå. Men den som lever, får se.

Soumé Tcheng tillhör en gammal mandarin-släkt, och hennes barndom förflöt i Kanton, i ett praktfullt palats som hennes farfar låtit

MODERNA DÖTTRAR AV MITTENS RIKE

EN DIPLOMAT — EN ANNAN OFFICER

BÅDA GÖRA LYCKA I PARIS.

Det är underligt att tänka sig att Kina med sina stränga traditioner för kvinnorna även presenterar kvinnor, mera frigjorda och delaktiga i offentlig verksamhet, än de flesta av deras systrar i Europa och Amerika. Den ena ytterligheten skapar lätt den andra. Men det är med intresse vi göra bekantskap med de två hypermoderna kinesiskor som vår pariskorrespondent Anna Levertin här presenterar.

bygga och som rymde släkten, ett sextio-tal personer jämte en tjänareskara om fyrtio. Efter farfaderns död var det farmodern som där var allenahärskande och för vilkens vilja alla hade att böja sig.

Lilla Soumé visade tidigt revolutionära anlag. Hon lekte helst med de manliga kusinerna i "männens kvarter" i palatset, och när tiden kom

att hennes fötter skulle brytas och hopbindas, lät hennes svaga moder henne slipa ifrån denna smärftfulla procedur, ehuru farmodern förklarade att flickan därmed gick miste om ett parti enligt sitt stånd. Hur smärtsam denna behandling var kan man förstå, när man får veta att under två år de andra små flickorna inom palatset icke kunde gå utan måste bäras ner till skolan på sina tjänarens ryggar. Varje barn hade en slavtjänare, som endast var några år äldre än detsamma, och Soumé upprördes av den orättvisa som härskade mellan familjens barn och dessa barn.

Då Soumés far kom in i regeringen i Peking, for familjen efter honom dit. Soumé fick på denna resa för första gången se en europé. Hon var då nio år. I Peking blev hon faderns gunstling och fick, klädd till gosse, följa honom ut i staden, medan modern intog en underordnad ställning. Dock glädde denna sig i sitt hjärta, att hennes intelligenta lilla dotter skulle genom studier nå högre än hon själv.

När Soumé var fjorton år anhöll sonen till f. d. guvernören i Kanton om hennes hand. På farmoderns uppmaning antogs anbudet. Själva förlovningsfestligheten ägde rum i Kanton, och fästmon åsåg, dold bakom ett draperi, hurusom fästmannens gåvor, lastade på vita blomsterprydda hästar, fördes in på gården samt huru denne jämte hans släkt sedan i "Förfädernas sal" gjorde koto, det vill säga bugade sig till jorden, för farmodern. Då flickan gick till sängs var det inte utan att hon undrade, huruvida det var hon som blivit förlovad eller farmodern! Soumé bröt sedermera förlovningen, då fästmannen icke var så frigjord som hon själv — en händelse som väckte den pinsammaste uppmärksamhet inom Kinas aristokrati. Något sådant hade icke hänt förr. På sin begäran blev hon sänd till Tjentsing, där hon kom i en engelsk skola och studerade allvarligt under några år.

Sedermera slöt hon sig med hela sin själ till de revolutionära, vilka efter den gamla

kejsarinnans död sökte störta det manschuriska väldet, frigöra landet från general Liang Pys despotism och närma sig västerlandet. Nu började en underlig tid för den unga flickan. Av förnäm familj, som hon var, kunde hon omärkt under en hel vinter forsla bomber och dynamit från Tjentsing till Peking. Till slut blev hon dock misstänkt och flydde till Europa där hon slog sig ner i Paris.

Efter fyra års studier vid Sorbonne avlade hon en glänsande doktorsexamen i juridik. Hennes hem var samlingsplatsen för de kinesiska revolutionärerna, och hon mottog som pensionärer unga frigjorda kinesiskor, vilka bedrev studier i den franska huvudstaden. Då revolutionen utbröt på allvar i Kina reste hon dit. När Tchang-Kai Cheks armé intogade i Nanking satte han henne till president i därvarande högsta domstol. För närvarande är hon president i den provisoriska domstol som skall bilägga tvister inom det internationella territoriet i denna stad.

Innan ryktet spred sig att hon möjligen skulle bli ambassadör i Paris, har det talats om att hon skall representera Kina vid N. F. i Genève.

Fröken Tcheng är väl nu en trettioåtta år. En mycket intressant kvinna, som talar med den borne folktribunens säkerhet på samma gång hon rör sig som en världsdam i salongerna. Alltid elegant ses hon mest i europeisk

(Forts. sid. 1083.)

Nadine Huang.

Begär alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

“LÅNGA ÖRNEN” FLYGER ÖVER STATERNA

PRINS WILHELMS NYA BOK.

Av

CARL G. LAURIN

OM ETT HEDERLIGT, amerikanskt äkta par med gott humör och med lagom puritansk läggning bleve tillfrågat, vad det tyckte om Paris, skulle det kanske ej sällan svara: »Vi tycka illa om Paris. Det är en stad, där det sexuella hyllas och framhålls och där gatorna äro kantade med herrar, som dricka spritdrycker. Vårt gamla rena puritanska väsen trives ej med den lättsinniga tonen. Religionen, om den finns, är den på osanning och sensuella känslor grundade katolicismen eller också saknas den alldeles och ersättes med en indifferent skepsis och njutningskult av ändå mer motbjudande art?»

Och om man svarar dessa amerikaner: »Ja, men ni ha ju ej varit i Paris», säga de: »Vi veta i alla fall, att det måste kännas otrevligt där.»

Detta amerikanska par har alldeles rätt, just så är det i det stora hela i Paris.

Kanske har den, som icke varit i U. S. A., rätt att säga, hur han tror det känns att vara där.

En stor del av U. S. A.'s invånare finnes även, som har livlig sympati för europeiska livsformer. Det är om dessa uttrycket gäller: »Då en amerikanare dör, kommer hans själ till Paris.»

De flesta amerikaner vilja dock helst bo i Amerika och trivas där. Å andra sidan finnes det många européer, som särskilt känna sig hemmastadda med de amerikanska livsformerna, med den tekniska fulländningen, med den friska optimismen och med friheten — åtminstone från intellektuella synpunkter.

Jag hoppas, att de flesta européer i likhet med mig utan att ha varit i U. S. A. känna, att de europeiska livsvärdena passa dem bäst. Men bra är, om man läser så mycket som möjligt om de amerikanska idealen och bäst om man på platsen gör sig underrättad om de livsformer, som äro specifikt amerikanska. Grundlig kunskap i ryska och många och långa oofficiella resor i Sovjet-Ryssland äro också att tillråda. Det är från dessa två håll, U. S. A. och Sovjet-Ryssland, vi ha anledning att tro oss skola få de kraftigaste impulserna. Personligen vore jag mera tacksam för, om de rent europeiska synpunkterna bleve övervägande. Jag räknar då det nuvarande Ryssland icke riktigt till Europa.

Vi ha ej minst på senare tider läst mycket här i Sverige om och från Amerika. Vi ha fått flera värdefulla böcker, som kunna betraktas som ett lämpligt komplement till de par tusen varv kring ekvatorn, som amerikansk film samtidigt rullat, utan uppehåll ilande förbi svenska folkets ögon. Denna film är ju erkänt typisk för

Vita Björn — född i Dalarne — Långa örnen och Stora kråkan.

Staterna och godtagen där som det rätta uttrycket för Amerika. Vid sidan ha vi fått några icke lika entusiastiskt av den stora amerikanska majoriteten godtagna americana: Theodore Dreisers En amerikansk tragedi och Sinclair Lewis' Babbitt och Elmer Gantry. De ha kanske i alla fall rätt till en viss hänsyn, då man vill ha reda på, hur det egentligen är. Så fingo vi förra året den alldeles ypperligt skrivna och väl dokumenterade reseboken från U. S. A. av Anna Lenah Elgström-Collijn, något av det allra bästa av de många reseböcker från Staterna jag läst på något språk. Och så få vi nu Prins Wilhelms Amerika från estraden. Fursten, sportsmannen, jägaren och författaren beskriver här de intryck han fick på den i amerikansk iltågsfart företagna resan genom Staterna, där han jäktades igenom dussintals städer, där han talade ibland för få, oftast för mycket talrika åhörare, stundom uppgående ända till över femtusen, per föreläsning, berättande om sina storviltsjakter och intryck från Afrika. Det är något alldeles särskilt sympatiskt i hans framställning av, hur impressarion ruskar på huvudet åt hans allvarliga nedskrivna föredrag och säger: »Det måste göras om helt och hållet. Det måste vara proppfullt med anekdoter. Ni måste tala samtidigt

med skioptikonbilderna och vad något svårare är, också samtidigt med filmbitarna.» Och det är ej minst för en föreläsare dramatiskt och tilltalande att höra, hur prinsen genast satte sig ned för att lätta upp föredraget och sedan med manna-mod och någon orientalisk fatalism kastade sig i havet och började med sina anekdoter på det engelska språket, oroligt tittande i sin lilla spegelbit, hur långt filmen bakom honom hade hunnit.

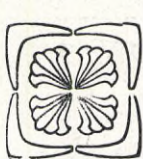
Boken är kanske den roligaste prins Wilhelm skrivit. Sjöofficerare bruka ju här i Sverige ha rykte om sig för att förena gott humör, friskhet och f.ispråkighet med god hållning och korrekt uppträdande. Det ligger över författaren en käckhet, som man kanske kunde kalla amerikansk, och även en naturlig blygsamhet, som jag ej säkert vet, var den geografiskt är att söka, men som är bra angenäm. Den får ej bliva alltför stor. Det är dock ingen ringa sak att vara svensk prins och bra författare.

Om också blott de bildade använde sig av den riktiga titeln Royal Highness, så glömde dock inga av de andra — jag vet ej om det finns obildade i Amerika, — att han var prins. De sade Mr. Prince i analogi med det språkligt korrekta amerikanska uttrycket Mr. President.

Prins Wilhelm har jägarens förmåga att träffa på rätta stället. Redan på en av de första sidorna läser man om amerikanen, som meddelade en kines, att han på den underjordiska järnvägen i New York räknat ut, hur han genom en rad invecklade tågbyten skulle nå platsen tidigare än om han tog en direkt vagn. »Vad vinner ni på det», frågade kinesen. »En minut». »Och vad skall ni göra med den?» Här ligger själva kärnpunkten i det amerikanska. Hela fjolligheten i att flåsande med andan i hal-sen springa till graven, hela den kompletta onödigheten eller, rättare sagt, dumheten och omänskligheten att jakta sig nästan till döds, nej till döds, utan ringaste anledning. Ju mera man kan sätta sig emot detta amerikanska väsen, ju mera man kan sätta sig emot angreppen på den mänskliga rättigheten till lugn, till vila, till stillhet mot all jäktande takt, ju mera har man bevarat av omistliga humana värden. En av Europas — och här kan man taga med Asiens — uppgifter är att bekämpa detta utslag av den amerikanska andan.

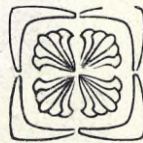
Det är en ytterst ömtålig sak att skriva om ett främmande land, här till och med om en halv världsdal, ty man glömmer lätt hur ofantligt stort det engelska Canada

(Forts. sid. 1081.)

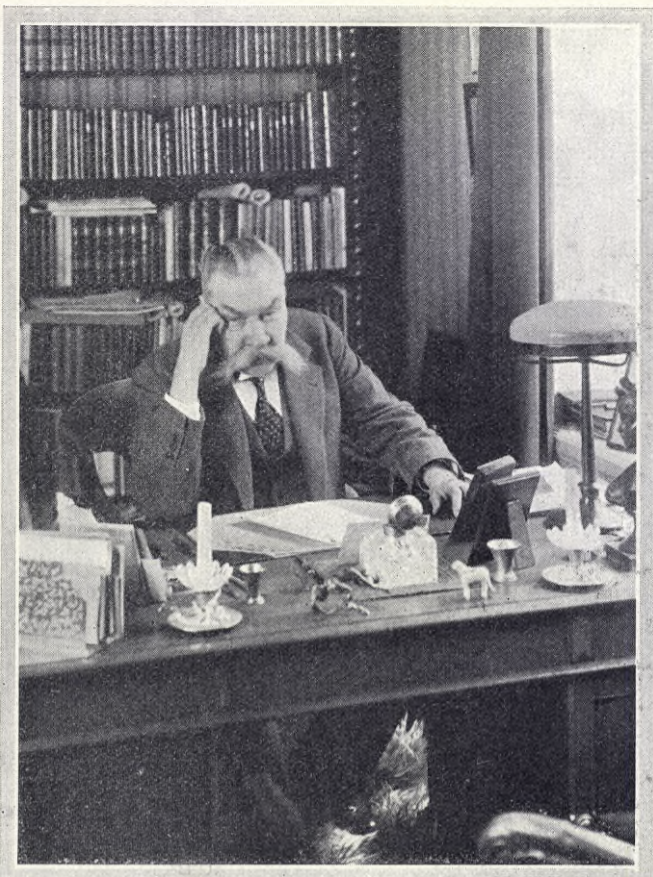
CAP Pompom
den finmakande chokladen
för Alla

i röda och blå förpackningar à 25, 50 & 100 öre.

D A M E R N A

EN HYLLNINGSBUKETT TILL

Daniel Fallström vid sitt skrivbord. (Holmén, foto.)

Mest och helst är han varm.

Det var en man som mest av allt älskade att betrakta skyarna. Han sade: Allting förvandlas, jorden växlar småningom skapnad, människorna leva och försvinna, men så länge världen varit som nu ha skyarna jagat lika genom rymden, mörka moln, lätta ljusa och fladdrande, men alltid, alltid oförändrade.

Då och då, inte ofta, har jag mött Daniel Fallström. Han är ej ett mörkt moln och inte en fladdrande sky, och hans liv är en sekund i evigheten, men så länge jag minns har han alltid varit lika, samma karaktär, samma ridderlighet, alltid genomandad av dyrkan till skönheten, alltid samma värme, samma älskvärda vänfasthet, samma tolerans inför mänskliga svagheter, samma mullrande ovilja mot låghet och själslig tarvlighet, samma gammaldags svenskhet och dock med öppet sinne för europeisk inre glans.

Vi må vara glada att ha honom, han är en dyrbar rest av den entusiasm, som nu förflyktigats. Han har ofta stora, granna, heta, även flammande ord. Och han menar dem. Ty han har fått gåvan att kunna hänföras. Han kan bli rörd och han kan även vara uddig, skarp till och med, men han har inte den gemena ironin till lättfängen tjänst för sin penna och ännu mindre bor den i hans hjärta. Men mest och helst är han varm. Vilken lycka i en tid av skepsis, en skepsis som oftast är en högfärdsfrack kring inre torrhet.

Daniel Fallström har ett otal vänner och vederligt ingen fiende. Han har ju håller aldrig blandat sig i politiken, annars ett ofelbart medel att bli nafsad i hämlarna. För honom består världen av människor, isynnerhet den så kallade skönare hälften av dem. Hur många vackra damer ha ej fått ljuva ord av honom! Ord, som han strött kring sig såsom skolbarn strö blommor på en drotnings väg och efteråt springa till andra lekar. Den har inte varit klyftig som tagit på allvar dessa förtjusande infall. Ty som vän och kamrat, som älskarin-

Daniel Fallström, "damernas skald" "Stockholms sångare", fyller 70 år den 26 oktober. Damernas egen tidning Idun har särskild anledning fira detta jubileum, ty alltifrån sin första dag har Idun haft glädjen räkna Daniel Fallström till sina medarbetare. I Iduns spalter har han strött många av sina vackraste rosor för damerna. Men på den outtröttlige trubadurens 70-årsdag vilja vi för en gångs skull byta roller: han får inta platsen i fönstret och damerna stränga sin lyra där nedanför och framrätta rosor. Det är Daniel Fallströms goda vänner inom konst och litteratur, som binda en bukett, men in bland deras rosor smyga sig många blyga violer från tacksamma beundrarinor landet runt. Och till sist framgår Idun sin hyllning med tack för högt skattat medarbetarskap och trofast vänskap — äpplet lämnar gudinnan hemma, ty av något sådant har den ungdomslige 70-åringen intet behov ännu.

na och vårdarinna har han i årtionden haft sin hustru Anna, som han sätter högst av alla kvinnor.

Han är en poet främst av allt, en poet till hela sin läggning. Gud vare lov, fast han kanske inte tycker det själv, att han inte kommit in i Svenska akademien. Ty alla, utom Albert Engström, ha då fått vingarna klippta. "Då stannar dansen, då tystna ljuden" — det måtte vara förlamande att sitta i högtidligt sällskap med ett vattenglas och ett stearinljus framför sig. Det passar ju ej heller Daniel Fallström, han skulle vrida sig som när han ser en dålig pjäs.

Någonting jag tycker särskilt bra om hos honom är hans mjuka, ljusa stämna, som han behållit lika från ungdomen. Den talande röstens klangfärg är icke så ovidkommande som man kanske tror. Så behagligt som det är att höra en stor karl med grånande mustascher tala med milt, smekande tonfall, lika stötande är det att förbluffas av en elegant skönhets vassa kråkkrax, ty sådant händer. En vacker talröst vittnar om kultur, motsatsen är ett lyte, som dock kan avlägsnas genom energi och undervisning.

Då Daniel Fallström nu får sin stora dag kommer han helt visst att firas mycket. Dessa rader äro ämnade som en anspråkslös krans av eterneller — gärna små kattfötter, men jag vet att dessa räcka åtminstone ett år innan de duna av sig.

Anna Branling.

Hjärtat som värmer upp lojheten.

En kväll i en författareklubb hörde jag Daniel Fallström helt spontant blotta sin känsla för Thalias nöd. Det hade varit fråga om teaterns vanskigheter. De inlägg, som kommit fram, visade på en god portion deltagande och intresse för den nödlidande, men församlingen skulle ej varit svensk, om den talat annat än i reserverad ton och med yttre oberördhet. Stämningen verkade loj.

Daniel Fallström blev het i denna tröghe- tens atmosfär. Spänningen i hans temperament blev så stark, att han drevs förklara Thalia sin kärlek. Genom den tysta stillheten efter hans ord, och de därpå följande, ihållande applåderna, blev mer än klart, hur djupt hans ord funnit genklang. Åhörarna voro rörda.

Svenskarna blygas att vara rörda. De visa aldrig rörelse, så länge de kunna låta bli. Skalden Fallström hade tvingat dem avslöja den genanta hemligheten — hjärtat. Han hade påmint dem om att konsten är till för att hindra livets trivialiteter fullständigt skyla hjärtats nakenhet. De närvarande glömde ej hans påminnelse.

Har man varit denne kritiker tacksam för hans trogna skönhetsdyrkan, hans längtan att genom skönhet få vår kalla och karga värld mer beboelig? Säkert, om också ofta stumt. Men låt oss omskriva till tacksamhet ett litet typiskt drag ur den aktuella verkligheten. Man hör ständigt, efter en intresseväckande premiär, den stående frasen: "Vi måste se efter vad Daniel säger!"

Hurdan vill allmänheten ha en teaterkritiker? Framför allt vill den obetingat kunna tro på hans äkta känsla för teatern. Han skall ha en varm, ej en ljum kärlek till Thalia. Mängden förstår instinktivt, att denna gudinna, liksom alla hennes syskon i Olympen, uteslutande leva av den kärlek, de få.

En blivande skald — vid 8 år.

Ekströms **Jästmjöl**
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

O M D A M E R N A S S K A L D

DANIEL FALLSTRÖM PÅ HANS SJUTTIO-ÅRS DAG

Men om det älskande hjärtat ej betjänas av ett rikt ingenium, utebli de goda uttrycksmedlen för hjärtats värme. Förståndet måste vara med, om allmänheten skall få nytta och nöje av kritiken. Den kritik, som kommit från Daniel Fallström har motsvarat båda kraven, det är skälet, varför den blivit så uppskattad. När kritiken är självändamål, leder den till intet. När den är uttryck för kärlek, blir den som en ljus månväg över mörka vatten.

Frida Stéenhoff.

Vi stockholmskor och vår riddare.

När Daniel vistas i Firenze säger han: "näst Stockholmskan finns ingen så härlig kvinna som norditalienskan". Far han till Sevilla blir det: "den spanska kvinnan är jordens skönaste, näst Stockholmskan förstas". Ungefär liknande hjärtesuckar framkväder han i Paris eller Köpenhamn. Det är antagligt att i hans fantasivärld eleganta rococodamer med röda klackar och ystra bacantinnor med svängande thyrsostavlar tråda en ringdans bland Messalinor, Cleopatror och sköna Helenor. Men ett är säkert: i hans hjärta bor endast Stockholmskan. För henne är han alltid redo att draga en lans eller sjunga en madrigal. Det är följaktligen alldeles självklart att vi stockholmskor känna oss rörda och smickrade av denna trofasthet och att vi äro storbelåtna med vår riddare sans peur et sans reproche.

Å mina medsystrars vägnar tillönskas Daniel Fallström att vid uppnådd gyllene medelålder ännu länge få bibehålla sin ungdoms trotsiga käckhet och sin ljusa syn på livet och stockholmskorna.

Emma Meissner.

Hellre hjälpa än stjälpa.

Tack, Daniel Fallström, för Din ungdomliga glädje inför allt rikt och vackert, för Din förståelse av svensk dramatisk dikt och Din uppmuntran åt alla dem, som unga och famlande taga sina första steg på tiljan eller åt dem, vilka som författare för första gången stå inför kritikens elddop. Det förefaller mig, som om Ditt valspråk städse varit: "Hellre hjälpa än stjälpa."

Dina vänner, som önska Dig allt gott, äro många, många.

Till dem hör *Brita von Horn.*

Hans kärlek till teatern.

Idun har haft vänligheten anmoda mig att göra ett uttalande till Daniel Fallströms 70-årsdag, en önskan, som jag mer än gärna bifaller. Vi scenens barn äro kanske mer än de flesta beroende av att se våra prestationer bedömda av personer, som älska teatern. Därför tror jag att vi alldeles särskilt skatta Daniel Fallström högt som recensent. Hans kärlek till

teatern är lika gammal och beprövad som hans erfarenhet och hans entusiasm är värmmande och uppmuntrande. Personligen står jag i stor tacksamhetsskuld till Daniel Fallström, då det ju var tack vare honom som jag kom att lämna min verksamhet vid Svenska teatern i Helsingfors och erhöll engagement vid Dramaten. Jag önskar, att det måtte förunnas oss att länge få glädjas åt Daniel Fallström som teaterbedömare och vän.

Signe Kolthoff.

Thalias älskare.

Daniel skriver inte som Thalias vän, — utan som hennes — älskare! Därför blir han glöddande och lyrisk, (som ingen annan kritiker), när han ser hennes skönhet stråla, klar och naturlig, — som en gåva av Gud! — Och därför blir han vild av vrede när han ser henne flirta eller begagna konstlade medel, — när hon slingrar sig och inte håller sig till sanningen! Ty, — "sanningen" i Thalias alla skiftande uttryck, — det är för Daniel, — ett äkta teater-temperament. Det har han själv, — och om han inte föredragit att bli skald och skriftställare så hade han säkert blivit en framstående lyrisk skådespelare.

Pauline Brunius.

Vardag är nog bra, men helgdag också.

Man påstår ju, att ridderligheten upphörde med den brutalisering, som kom med kriget.

Är detta sant, så är jag glad över att ha känt män, som ha något kvar av den chevalereska anda, som fanns på den tiden "då lyran klang och serenaden ljud" till damernas pris.

Och till dem hör Daniel.

Visserligen är det mycket bra med det nuvarande kamraderiet mellan man och kvinna. I vardagslag är det både slitstarkt och förträffligt. Men någon gång bör det vara fest i huset med kristall och rosor och vänliga tankar i vackra ord om oss kvinnor.

Och där är Daniel mästaren.

Äro vi inte alltid värda de vackra orden, så äro de dock behagliga att höra.

Ty en blomma måste också till för att göra livet angenämt, påstod ju redan den gamle dik- taren H. C. Andersen.

Ellen Seldener.

Lenge läve våran Daniel!

Daniel Fallström — det namnet har alltid stått för mig som det mest genuint Stockholmska. Allt från mina första nybörjarår i Göteborg, då jag först lärde känna det allbekanta namnet stod han för mig som den mångomtalade Stockholms-diktaren och kritikern. När han i sistnämnda egenskap här började lägga märke till mig, gjorde han mig ofta glad och ofta — ledsen. Men alltid trodde jag på att han sade sin mening i bästa avsikt, och då gick det lättare att försöka "sig omvända och bättra" efter hans intentioner. — Vad jag i hög grad beundrar hos honom är hans entusiasm.

Och nu vill jag försöka på den mest oförfalskade stockholmska stämman in i jubelkören med ett:

"Lenge läve våran Daniel!"

Ester Roeck Hansen.

Daniel Fallström med sin hustru, Anna, i deras hem. (Ho'mén, foto.)

TILL ANNA.

Skriven för Idun med anledning av 70-årsdagen.

Kamrat, nu ha vi två följts åt i dagar ljusa, dagar tunga, nu faller mörkret på vår stråt och nu är tid att sluta sjunga.

Nu kolnar aftonsolens brand men jag med stigen är förtrogen. Lagg då i min din lilla hand — snart ha vi hunnit ut ur skogen.

Då tändes åter morgonskyn för att ej slockna mer på färden — framför oss evighetens syn och du är ung som förr i världen.

anuttastrom

HONUNG HELAR HALSEN MENTHOL-KARAMELLER med honung Carl Peter PÅLSSONS MENTHOL-karameller med honung Pris 25 öre

E N M A S K I N A T T B O I

FUNKTIONALISM OCH PERSONLIGHET I HEM OCH HEMINREDNING.

DEN NYASTE "—ISMEN" INOM ARKITEKTUREN, funktionalismen, har i dagarna illustrerats genom en ganska rikhaltig utställning å Nationalmuseum av utmärkta fotografiska reproduktioner av dess alster. Det låter sig ej förneka, att även ett ganska gammalmodigt betonat sinne där kan skänka åtskilligt sitt gillande, om man än inför annat står tvekan eller oförstående. Ty åtskilligt i funktionalisternas strävan måste — om man vill vara opartisk — te sig fullt berättigat.

"Evigt kan ej bli det gamla" — Tegnér's formel för en uråldrig sanning — gäller också på konstens och konstindustriens områden. Sanningen blir emellertid ofta något tummad, då det gäller att finna skäl för ögonblickets önsknings. Visst är det sant, att det muckna måste ramla för att ge plats för kraven på förnyelse. Men bevittna vi inte i fråga om funktionalismen, att man i sin iver att raser, trampar ned åtskilligt, som dock äger inneboende kraft till förnyelse, att det "nya" i sin entusiasm förblindas för de värden, som ligga i tradition och nedärvd kultur, att det i sin tro på sig själv glömmar, att skapelsens lag är kontinuitet, och att den, som sliter alla band med det förgångna, själv blir rotlös?

Funktionalismen är, såsom rörelse betraktad, i själva verket ingen nyhet. Den har alltid funnits; dold eller öppen har den alltid mer eller mindre påverkat byggnadskonst, inredningsarbete och konstindustri. Dess syfte är ju, att alla de skapelser, av vilka vi för vårt liv och leverne betjäna oss, skola i sin form vara uttryck för sin funktion, m. a. o. ändamålsenliga, och att deras skönhet består, beror av den grad, varmed de motsvara sin uppgift. I detta ligger en obestridd sanning, och det är det som gör, att vi skänka t. ex. en förhistorisk lerkruka vår beundran, ehuru den för sin uppgift som vattenhämtare numera tillhör det förgångna. Men det är inte bara ändamålsenligheten, som är ett kriterium på skönhetsvärdet. En bleckspann är otvivelaktigt som vattenhämtare betydligt mera ändamålsenlig än en fornegyptisk lerkruka, men åtminstone skönhetsälskare av äldre årgångar ha svårt att falla i extas över den.

Det nya i funktionalismen skulle då ligga i, att den — lämnande åsido alla nedärvda värden och föreställningar — vill vara ett uttryck för vår tid. Men ingen tid är en organism för sig, varje utvecklingsskede har växt fram ur ett annat. En nyskapelse, som förnekar detta samband och sliter sig lös därifrån, blir ett blad i stormen. Det är visserligen sant, att andan växlar med tidsåldrarna och ständigt måste söka sig nya uttryck. Att dessa kunna leda till resultat av stort skönhetsvärde, kan ej heller förnekas. Ett väldigt snälltågslok, en smacker flygmaskin äro vackra, inte bara beundransvärda ur teknisk synpunkt. De äro nyskapelser för nya krav, och de behöva ej arbeta vidare på någon tradition, ty de ha ingen.

Det är när funktionalismen går in på områden, där en värdefull tradition redan utbildats och rotfast sig, som man understundom känner sig

Funktionalismen är den senaste -ismen, slagtermen för dagen. Vål är denna arkitektur icke ny varken för dagen eller året, men i en större krets här hemma i Sverige har den först börjat på att ventileras på sistone. I ett tidigare n:r presenterade Idun den nya -ismen i ord och bild och med anledning av en utställning gör den kända heminredningsexper-ten Elisabeth Wærn-Bugge här några reflektioner i ämnet och ger läsaren en tankeställare.

tveksam inför dess alster. Vi leva utan tvivel i teknikens, i maskinernas, i den internationella kommunikationens tidevarv. Det kunde väl därför kanske sägas vara fullt berättigat, att funktionalistiska arkitekters förslag till Nationernas Förbunds byggnad i Genève givits ett starkt tycke av en oceanångare. Men önskar man ej, hoppas man ej, att Nationernas Förbund måtte vara någonting annat och mera än en tillfällig hopfösning av representanter för alla världens folk?

Det "nya" framhäver gärna, att allt, som tjänar ett ändamål, är en maskin. Ett hus är en maskin att bo i, en stol en maskin att sitta på. Det förefaller, som skulle man här till en viss grad ha missuppfattat betydelsen av ordet maskin. En sådan utför ett visst arbete för att framställa en produkt. Men ett hus, en stol, utföra intet arbete, producera ingenting. De äro passiva. Det är den person, som bor i huset, som sitter på stolen, som är aktiv, som producerar, som är den egentliga maskinen. Huset och stolen äro blott verktyg, som han betjänar sig av för sitt liv. Hos dessa verktyg skulle ändamålsenligheten vara lika med fullkomligheten, om människan själv vore

blott och bart en arbetande mekanik. Men är det så?

Nej, människan är — även i vår mekaniska tidsålder, — ej blott och bart en maskin. Hon är påverkad av sina inneboende, irrationella faktorer, av känsla och fantasi, längtan och dröm. Även om hennes arbete standardiseras och mekaniseras, kommer den del av hennes jag, som icke tages i anspråk för hennes arbete, alltid att röna inflytande av drifter och krafter, vilka det förståndsmässiga och ändamålsenliga inte förmå att undertrycka. Och i många fall blir denna reaktion mot det praktiska livets mekanisering starkare, ju starkare trycket därav förnimmes. Det är därför, som funktionalismens svaga punkt — att den icke vill räkna med dessa irrationella faktorer, eller åtminstone icke ge dem tillräckligt beaktande — kommer tydligast fram på det område, där människan som personlighet vill känna sig mest okränkt — i hemmet. Funktionalismen har så tillvida rätt, som hemmet mycket väl kan umbära en överlastning av föremål, en meningslös anhopning av heterogena element, kan hållas i enkla och stramare former utan att förlora sin skönhet, — ja, att det tvärtom vinner på en sådan åtstramning. Men en stramhet och nykterhet, som resultera i köld och nakenhet, har människan — om hon ej är funktionalist — svårt att förena med den känsla av trevnad och omboning, som hon genom alla tiders utveckling kommit att förbinda med begreppet av ett hem. Man kan tvivelsutan sitta bra på en stol, vars stomme består av vridna krokvar av järnrör, man kan väl sova gott på en bädd, som liknar ett operationsbord, man kan nog få skydd för väder och vind i ett rum, som ser ut som en korridor uppdelad i en serie avklädningshytter. Men trivas? För det fordras dock för vanligt folk, ja, även för en stor mängd övermänniskor, åtskilligt av det, som genom uppfostran och vana, genom det som under tusen generationer avlagrat sig i vårt oklara undermedvetande och kommit att bilda vår personlighet. Vid första ögonkastet företedde de flesta av de funktionalistiska inredningar, som givit anledning till dessa reflexioner, en slående likhet med sanatorier, sjuksalar, offentliga lokaler o. d. Att dylika i första hand måste vara ändamålsenliga, är ju uppenbart. Men det ges väl, ännu åtminstone, knappast något på hemmets område, som människor kraftigare reagera emot, än att detta, hennes privata livs ram, skall bära prägeln av en "inrättning".

Det skall ej förnekas, att personligheten genom vår tids utveckling skjutit nya skott, utbildat nya egenskaper, som voro okända under andra epoker. För dessa nya egenskaper är det, som funktionalismen vill vara och kanske också är ett uttryck. Men varje egenskap som vill helt dominera de övriga och absolut undertrycka dem, leder till en hybris, som resulterar i sterilitet — det är en utvecklingslag, som ej låter sig rubba. Som reaktion mot överlastning, mot dyrkan av l'art pour l'art, har den nya rörelsen sitt berättigande. Men

(Forts. sid. 1084.)

Fru Ruth Hagardt, född Färnström, maka till utnämnde kyrkoherden i Adolf Fredriks församling i Stockholm Anders Hagardt. (Kaudern, foto.)

Vetebröd, Sockerkaka, Mjuk Pepparkaka

Ävensom många andra brödsorter kunna med allra största fördel bakas med

REYMERHOLMS KRONOLJA

Ingen bismak. Billigare än smör. Begär receptbok.

Pris i Sverige:

1/2-litersburk..... Kr. 0.65
1/3-litersburk..... Kr. 1.10
1/4-litersburk..... Kr. 2.00

Pris i Finland:

1/2-litersburk..... Fmk. 7.50
1/3-litersburk..... Fmk. 12.00
1/4-litersburk..... Fmk. 22.00

REYMERHOLMS GAMLA INDUSTRI A. B.
HELSINGBORG

I GÅR KVÄLL UPPLEVDE JAG ETT svart äventyr, det vill säga, jag vet inte, om det var ett äventyr, och jag kommer aldrig att få veta det av den enkla orsaken, att jag inte tänker skaffa mig visshet, fast det kanske vore ganska lätt. Men jag anser, att ovisshet är något för fantasien.

Jag kom på en Mälarbåt från en Mälärstad och steg i land på en Mälärö klockan halv sju eftermiddagen.

Det var väl inget svart äventyr, tänker den äventyrsglupska läsaren. Det låter ju idylliskt och riktigt ljusblått: Mälärstad, mälärbåt och mälärö mitt på blanka eftermiddagen. Vad var det för svart med det?

Det kan den säga, som står på Stureplan, där folk simmar i vitt ljus som en fluga i mjölk, säger jag. Men släpp i land honom på en brygga i Mälaren klockan halv sju i oktober, när månen har gått och lagt sig. Det var faktiskt svart som i ett bläckhorn.

Nå, när man har stirrat in i det svarta en liten stund, ser man ju alltid något. Man märker, att det finns flera sorters svart. Somligt svart är kolsvart, somligt är blåsvart, och somligt är gråsvart. Karlen, som det här handlar om, var kolsvart. Och han följde efter mig, tätt i hälarna, på en gråsvart väg under blåsvarta träd.

Nu är jag inte den, som vanligtvis går upp i limningen bara för att jag ser en karl, men det var så dödligt svart alltihop. Och vägen håller på att läggas om, så jag visste inte, var jag skulle kliva. Det enda jag visste var, att om jag gick, där jag brukade gå, så fanns det ingen väg, men möjligtvis en grop. Och karlen hade ett ovanligt osympatiskt sätt att följa efter. När jag stannade, stod han också stilla, och när jag satte mig i gång, sköt han fart och kom efter med någon sorts steg, som inte verkade steg, utan tassande. Så går en mördare, tänkte jag plötsligt. Jag vet inte, var jag fick den tanken ifrån, men den kom. Sällan har jag känt en sådan lättnad, som när jag mitt i mörkret fick se båglampan dyka upp vid färjan över sundet.

En ensam båglampa på kolsvarta bondlandet är alltid någonting fantastiskt, men en båglampa vid ett färjställe, när färjan är på andra sidan ett sotsvart vatten, och man har en smygande, kolsvart karl tätt i hälarna, verkar, som om Vår Herre med egen hand hade ställt dit en ljusstake. Ljuskretsen var inte stor, men den drog en cirkel av nykterhet. Jag väntade med filbunkens kända lugn, att den svarte skulle uppenbara sig. Men det gjorde han inte. Han stod kvar i mörkret utanför ljuscirkeln. Men jag kände på mig, var han stod, och medan jag med ett öga såg ut över vattnet, hade jag det andra ögat på en viss fläck i mörkret. Där stod han.

Vattnet, det lilla som syntes i skenet från båglampan, var underbart vackert. Det var en ny sorts svart, grönsvart, och aldrig har jag sett någonting så klart. Om djävulen har en spegel, måste den vara grönsvart. Några pålar stodo tätt intill färjhuvudet och speglade sig i det grönsvarta, och en pilbuske i vattenbrynet spretade ut med sina kvistar åt alla väderstreck. Den var fullkomligt klotrund och ljust grågrön, och kvistarna tycktes klädda med silverdun.

Just då gled en lång karl på cykel ur mörk-

(G. Chatham.)

Fanny Alving (Maja X) skildrar här på sitt oeffterhärmliga sätt den spökstämning, som kan komma över en ensam människa en höstkväll på en skogsväg.

ret fram i ljusskenet. Han kom alldeles plötsligt och fullkomligt ljudlöst. Det var en vanlig karl i lantlig mössa, men i det gråa ljuset verkade han inte lantis, utan gestalt. Och strax efteråt kröp den andre fram i ljuset.

Han såg inte det minsta farlig ut, det måste jag medge, men det var ändå något konstigt med honom. Det kanske berodde på, att han inte var klädd som en lantbo. Han hade plommonstop och överrock. I ljuset från båglampan föreföll han egendomligt främmande för omgivningen. Och till min utsägliga förvåning sade han tvärt och dämpat:

”Jag är en bov, se.”

”Va?” sade han med cykeln.

”Jag är en bov, för jag har gjort ett mord.”

”Äh, dra...”

”Äh, dra...” tänkte jag också ofrivilligt, ty naturligtvis var det inte sant. Så talar endast en full eller galen. Och naturligtvis var han full. Galen vore väl för romantiskt.

”Alldeles nyss”, fortsatte han lika dämpat. ”Och nu tänker jag fara över, bara färjan kommer. För är man bara över på fasta landet, så kan ingen få tag i en.”

”Nå, hör nu...” sade han med cykeln.

”En är så fri som fågeln i luften. Det enda är, om fröken oppa på banken skulle känna igen en. För hon såg mig, när jag gjorde't...”

”Full”, tänkte jag nu alldeles tvärsäker. Men det var trevligt, att cyklisten stod där.

Just då syntes första skymten av färjan. Hon steg mycket sakta fram ur mörkret, ty hon går alltid mycket sakta. Hon drages av en tamp med en träklots på, som sundkarlen

slänger kring en lina. Sättet är månghundraårigt, alltså beprövat och tillförlitligt, men farkosten skenar inte.

Det är något fantastiskt med en färja som kommer fram ur mörkret på ett svart vatten. Man tänker, om man vill eller inte, på Karon. Och varelserna ombord se inte ut som folk gör om dagen.

Det första, som steg fram ur mörkret, var en förgylld buddhabild. Den var mycket hög, mycket bred och mycket majestätisk. Medan jag stod och betraktade den med verklig nyfikenhet, ty jag visste ju, att det inte var en buddha, och jag undrade, vad den tänkte bli, krympte den ihop till en karl i gul vindtygskostym.

Men bakom vindtygsmannen stod någonting annat. Jag har önskat mig några få saker i livet, och en av dessa saker är att få se ett spökekipage. Det stod nu ett här på färjan.

Det första, som syntes av det, var ett vitt band, och det bandet satt så småningom på en mössa, och mössan satt så småningom på en karl. Karlen blev en livréklädd kusk på en kuskbock, och nedanför honom stodo två svarta hästar. De blevo sakta bruna, och bakom dem makade mörkret ihop sig till en landå. Bakom landån uppstodo ett par likbleka andefysionomier, av vilka den ena om en minut blev rödblommig och tillhörde platsens skraddare.

Alltihop blev förfärligt nyktert i skenet från båglampan.

Men när färjan kommit ut på vattnet, började det igen. Då var alltihop svart. Vattnet låg alldeles stilla och syntes inte. Färjan syntes inte. Himlen syntes inte. Men ändå syntes något. Tätt bredvid mig stod någonting kompakt. Jag visste inte, om det var cyklisten eller den andre, men någonting inom mig sade mig, att det var den andre, och att jag skulle makea mig. Jag tog några steg inåt färjan i mörkret. Strax efteråt tog någon annan ett par tassande steg, men jag såg ingenting.

Medan färjan sniglade framåt, stod jag sänkt i djupt grubbel. Min själ var liksom delad i två delar, och den ena delen tänkte på karlen. Var han full eller galen? Naturligtvis var han full. Han var full och hade läst en följetong, som nu i kvällens mörker och fyllans villa hade stigit upp i kaluven på honom.

Den andra delen av min själ tänkte på den gamla färjan. Det var sista gången, jag någonsin skulle fara på den, ty någonstans i mörkret en bit härifrån stod en nästan färdig brö och välvde sina spann mot den osynliga himlen. Om ett par veckor skulle färjan vara borta för alltid, vara en farkost i sängen.

I många, många hundra år hade en färja gått här fram och tillbaka. Den ena hade ruttat bort i årens ur och skur, storm och is, och en annan hade tagit vid. Den ene färjkarlen efter den andre hade stretat med sin tamp och sin lina för att till sist landa därborta på kyrkogården. Mina fäder lågo på samma kyrkogård. Här på färjan hade de varit, ensamma eller med sin kamp och sitt lass, ofta — kanske något för ofta — med en brännvins-kutting. Men varför missunna? Jag stod och tänkte på dem med andakt i ett mörker, svart som beck.

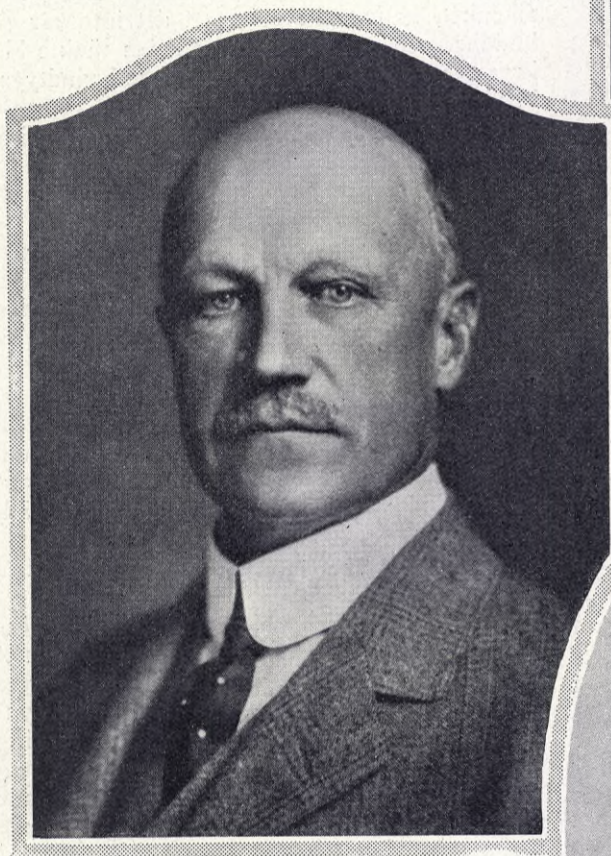
(Forts. sid. 1084.)

Silkeströv — — — kallt vatten och TROLLTVÅL

E T T P A T R I C I E R H E M

H O S G E N E R A L L Ö J T N A N T O C H

Ett hem fyllt av kultur- och konstskatter finna vi på Djurgården hos generallöjtnant J. Åkerman — ett aktuellt namn i dessa dagar, då hr Åkerman lämnar huvudstadens styrelse, där han varit ett populärt borgarråd, för att återgå till sin första kärlek: krigsmakten.

Generallöjtnant J. Åkerman.

Matsalen med i panelen infällda akvareller av svenska mästare.

Fru Martina Åkerman, f. Björn-stjerna.

NU NÄR DJURGÅRDEN BLIVIT EN av stockholmarnas mest omhuldade idyller är det lustigt att föreställa sig den tid då vargar jagades av kunglighet i den stora jaktparken därute. Nu finns det bara vargar på Skansen och djurgårdsekarna susa vänligt inte bara över "den störste sångarns bild som Norden bar" utan även över vackra hem, som retts i hägnet av de knotiga ekarna. För resten är det också lustigt att tänka på hur centralt dessa charmanta hem ligga i Stockholm. Ja, just centralt. Med det demokratiska fort-skaffningsmedlet spårvagn komma deras invånare — om de bo i närheten av Djurgårdsslätten — på mindre än 15 minuter till Norrmalmstorg, som väl får anses vara en plats i stadens mitt. Så där centralt på Djurgården har generallöjtnant och fru Åkerman sitt vackra hem, Mariehill. Den förnäma villan ligger gömd i den lummiga djurgårdsgrönskan, som ett litet förtrollat slott i skogen, den syns inte från vägen och dock befinner den sig på ett stenkast därifrån, den har en sober lugn stil, verkar oerhört solid och fast förenad med sin omgivning, som närmast består av en välskött, prydlig trädgård, ett mellanting mellan park och prydnadsträdgård, som passar bra till omgivningen. En brant backe leder till husets port och man säger sig, att däruppe på dess krön eller ännu hellre från de översta fönstren måste man ha denna typiska stockholmsutsikt, som inte kan uppvägas av något annat: glittrande vatten

genom gröna träd och en blånande avlägsen kontur av södra landet som fonddekoration. Och så är det också.

Det är husbyggaren par préférence professor I. G. Clason, som byggt villan 1905—06 åt generallöjtnant Åkermans far, generaldirektör Richard Åkerman. Ett sådant hus har det blivit, att man gott kan tänka sig det gå i arv till generationer av släkten Åkerman, från Richard till Joachim och från Joachim till Richard. Släkttraditionen bjuder nämligen, att äldste sonen alltid skall bära antingen namnet Richard eller också Joachim i växling från det ena ledet till det andra, alldeles som inom det danska kungahuset Kristian och Fredrik tura om.

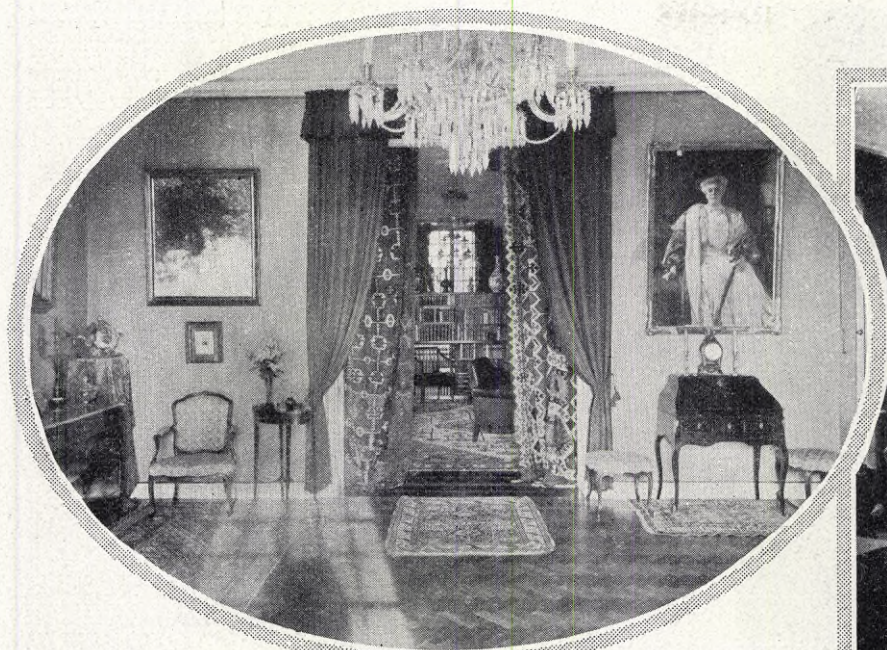
Villans förnäma och gedigna yttre motsvaras av ett förfinat och vackert inre. En så populär man som generallöjtnant Åkerman kan väl endast tänkas ha ett utomordentligt hem. Att både generalen och hans fru älska konst synes också av väggarnas vittnesbörd.

Genast man kommer in i den stora nedre hallen, som är ett rum av imponerande dimensioner, blir man slagen av den originella, skickligt avvägda inredningen. Vem kunde ana, att väggar boaserade med furu, där träets struktur fått komma till sin rätt, kunde verka så förnämt. De välvda fönstersmygarna med höga, smårutade fönster göra väl sitt till. Man tänker på något av Vasaslotten, där en stolta jungfru kunde skriva hjärtesuckar på rutan med briljanten i sitt fingerguld. Möbleringen har fördelats i grupper och har ändå sammanhållits till en helhet. Strax vid ingångsdörren står en florentisk *cassone*, en sådan där tung skulpterad kista, där adliga unga italienskor samlade sin hemgift av handspunnet lin och fina broderier, och över den hänger en stor bonad från Birma, broderad i applikation med figurer i flammande, österländska färger.

En grupp möbler från omkring 1890 mitt på ena långväggen bilda rummets medelpunkt, om den icke får räknas vid den dekorativa öppna spisen, där snidade karmstolar i rokoko omväxla med stoppade dylika från en något senare period på 1700-talet. Och från väggarna blicka släktporträtten ned på de medlemmar av familjen Åkerman, som nu leva sitt liv inom dessa väggar. Den senaste generationen representeras av en relief, som har sitt stora intresse. Det är husets tre söner, nu vuxna män, men avkonterfejade i goss-åren av den svensk-danska konstnärinnan Elisabeth Poulsen-Bergstrand. Generalens och hans frus porträtt flankera ingången till matsalen. Dessa båda porträtt äro utförda av Emil Österman. Bland släktporträtten över soffan på mittväggen hänger ett utomordentligt porträtt av generaldirektör Richard Åkerman, som var en storman på flera områden, bl. a. för vår järnhantering. Det är han, som skapade Mariehill och uppkallade det efter sin maka Maria Gustava Clason. Han fick själv bo på sitt vackra ställe till 1922 och hans fru, som ännu lever, vistas nu hos sin son och sonhustru och bebor några rum i villan en trappa upp. På båda sidor om generaldirektörens porträtt hänga två av hans hustrus

P Å D J U R G Å R D E N

FRU ÅKERMAN, MARIEHILL.

Blick in i biblioteket från salongen.

Salongen med tavlor av Kreuger, Odelmark och Thure Cederström.

Biblioteket, en hemtrevlig vrå, med familjeporträtt.

Nedre hallen. Porträttet på panelen av Anna Maria Gahn f. Bergström, målning av Lorens Pasch d. y.

(Holmén, fo'o.)

morföräldrar, landshövding och fru Lorichs, född Gahn. Och medan vi syssla med släktporträtten förtjäna två andra, som pryda var sin vägg i hallen att komma i åtanke. Över spisen hänger ett av Westins bästa verk, en vacker dam i empirens karaktäristiska dräkt. Det är Margareta Gahn, gift med brukspatron I. G. Clason, morfars far till general Åkerman. Hon är tagen i profil och tycks blicka bort mot det andra förnämliga dampporträttet till vänster om dörren till salongen. Denna dam, som målats av ingen mindre än Lorens Pasch d. y. hette i livstiden Anna Maria Bergström och var gift med Johan Gottlieb Gahn, vars bild sitter på väggen mitt emot henne, men är en kopia av ett original av Pasch d. y. Anna Maria Bergström eller fru Gahn, som man kanske skulle säga, var mor till sedermera landshövdingenskan Lorichs. I salongen, som ligger intill platsen för hennes bild på väggen, ser man spår av hennes hand: ett broderi i silke föreställande en jägare med hund omgiven av en brokig blomsterkrans, ett av dessa minutiöst väl utförda 1700-talsarbe-

ten, med tusen och åter tusen stygn.

Salongen med sina möbler i Ludvig XV:s stil är både förnäm och vacker. En gustaviansk byrå, signerad Hultstén, ett golvur i grönt med rokokoorndament i guld, ett inlagt bord i holländsk renässans — man tröttnar icke att räkna upp de smakfulla bohagsting, som här bilda ett harmoniskt helt. I detta rum, liksom i de övriga måste man också beundra de utsökta orientalska mattor i mjuka varma färger, som ge relief åt möblerna och äro ett tilltalande drag i inredningen. En annan detalj, som man fäster sig vid är de klarröda sidengardinerna, som ge liv åt den litet kalla tonen i gråbeige i möblerna. Liv och färg åt rummet och dess förnämsta förfining ge för övrigt först och främst väggarnas konstverk. Ett verkligt praktfullt porträtt av en grande dame i ordets fullaste mening

är Oscar Björcks stora duk av generalskan Martina Björnstjerna, född Ankarona, mor till generalskan Åkerman. Mot en fond av flammande rött har konstnären placerat sin modell och över hennes eleganta aftontoalett av vitt siden med pärlor och juveler bär hon en svart kappa, dessutom svart hatt med plymer i den praktfulla, något överlastade stil, som kvinnomodet omhuldade omkring sekelskiftet.

(Forts. sid. 1083.)

ER PÄLS, MADAME!

NY SÄSONG
NYA DJUR

Sälbisam med gråverkbesäts — en nyhet från N. K. (Holmén, foto.)

Brun veronettpäls från Paul U. Bergström.

Senaste skriket i pälsverk är kid creutz, som här ses i en päls med besäts av polarräv. N. K.

ATT NÅGON GANG UNDER JORDEVANDRINGEN få känna hakan kittlas av en egen ägandes päls — det är nog ett koncentrat av alla kvinnans ekiperingsdrömmar. En enkel päls går många gånger över den elegantaste kappa, och en fin päls — är en dyr päls, det är den heta drömmens punktliga kalldusch. Den duschen har väl även på sitt samvete alla de pälsimitationer och enklare pälssorter, som under åren ha dykt upp i butiker, på gator och torg. Och intet ont i det, allra helst sedan imitationerna mer och mer försvunnit. Nu är en kaninpäls en kaninpäls och inte sälbisam, en fårpäls en fårpäls och inte persian — man generar sig inte längre för de enkla och billigare skinnen, utan bär dem ärligt och med frejdigt mod.

Pälsen hävdar sin höga plats på modets rangskala genom att ignorera det och inte på kappans enklare vis fjäska för det med nya färger och former. En päls är en päls och som sådan beundransvärd utan att behöva göra sig lång eller kort eller vid eller snäv på kommando. Och en räv är ett skinn som talar för sig själv utan extra arrangemang i harmoni med senaste skriken. Det blir därför aldrig samma spänning kring frågan: Vad är det för nyheter i år? när frågan gäller pälsen.

I alla fall finns det ett och annat i år som måste kallas nytt även bland skinnen. Den förnämsta nyheten heter kid creutz och användes dels i hela pälsar men mest som garnityr. Det är småkrullig killing, och ett avundsjukt öga kanske skulle kunna upptäcka en liten liten frändskap med salig plyschen. En nyhet är även en sammansättning av breitschwanz och persian, som är flackare på ytan än vanlig persian. Vanlig kan man säga om persia-

Päls av klippt lammskinn med krage av mongolisk räv. Paul U. Bergström. (Holmén, foto.)

nen även från den synpunkten att det är ett högt älskat och avhållet pälsmaterial. Det garneras med alla de skinn, spetsbäver kanske vackrast och blåräv absolut originellast.

Om persianen är älskad så är sälbisampälsen dyrkad. När stockholmiskan hissande fantiserar sig in i sin första päls så är det en sälbisam. "Sälbisam är inte en päls, det är Pälsen", sade en lycklig ägarinna. I år kän i så fall Pälsen med fördel prydas med besäts av grävling, ett ljust böljande skinn.

Bland de dyrare skinnsorterna dominerar även i år nertz, den kanadensiska starka konkurrerande med den ryska låtta. Absolut fabulöst lätt är galliax, ett tunt tunt fölskinn som väger mindre än en promenadkappa. Gråverket har haft sin stjärnperiod, men om ärmarna sys i pösig melonform och en färgad räv smyger sig om halsen så är det väl ännu oemotståndligt.

Och snittet? Enkelt, rakt, slätt och värdigt med uppstående rundskuren schalkrage och fantasiärmar. Och fodret? Alltmer diskret i pälsens färg, möjligtvis med något inslag av metall, någon gång ett smakfullt broderi.

BANG.

JOFUROL

TEKNISKA FABRIKEN JOFUROL, STOCKHOLM.

Slut med bladlössens regemente,
om Jofurol-Bad sprutas över växterna.
Finnes i flaskor från kr. 0:75 i alla
frö-, färg- och kemikalieaffärer.

Hennes öde. Av Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

"JAG FICK VIKARIATET OCH AN-tagligen kan aldrig fröken Åvall bli nog stark att återta sin plats och då..."

"Tänka sej, då blir du kanske ordinarie, kära barn. Det vore en stor lycka", sade fru Bill och såg med en stolt glimt i de något blacka ögonen upp på dottern.

Eli nickade. "Det vore naturligtvis en våldsam tur", inföll hon utan hänförelse.

"Hur många timmar i veckan får du? När ska du börja?"

"Tjugu timmar i veckan. Jag skall vara där i morgon klockan tolv."

"Och vi, som undrade så, hur det skulle bli i vinter! Man ska aldrig misströsta. Det sa alltid din far."

Änkepastorskan Bill hällde en smula på huvudet, tynt av det tidigt grånade hårets flätklump, lika solid som ful. Efter mannens död hade hon flyttat till staden för barnens skolgångs skull. Två pojkar strävade igenom gymnasiet, en liten flicka, den yngsta, hade nyss börjat i flickläroverket, och Eli, den äldsta, hade just denna höst kommit tillbaka till det trånga hemmet. Hon hade släktingar att tacka för sin utbildning till lärarinna. På somrarna hade hon via relationer haft plats än här, än där som lektris eller för att läsa upp någon efternölare.

Men denna höst hade det förefallit som både släktkärlek och tur svikit Eli. Hela september hade hon gått och slagit dank, upplivat bekanskskaper från sin grönaste ungdom, bjudits med på segelfärder och fotvandringar, lärt sig dansa i takt både med dansens och tidens rytm, fått färg i det bleka ansiktet och klang i skrattet. Hösten var underbar, solljus, outtröttlig. Halva oktober hade dag från dag förgyllt staden, omgivningarna, det från berget synliga havet, som eljest låg ett drygt stycke från stan. Lika gyllene som dagern var Elis sinne. Hon glömde tänka på att alla, som ekonomiskt bistått henne stumt och ihärdigt eller med välvilligt småfösande spörsmål väntade på att hon skulle få något jobb. Mamma pastorskan ogillade dessutom dotterns världslighet, schlagernolande och sorgglöst lätta steg nedför den nötta trappan, där fukten trivdes. Eli var inte så stadig och stilla som en fattig flicka borde vara. Förmaningar tjänade inte mycket till. Eli axlade dem av sig, tycktes det. Log sitt fulla, friska leende, slog med den kraftiga nacken, såg sig om på det färg-arna bohaget — blicken blev ömkande — och gick.

"Lätt för henne — bara ge sig av", hade fru Bill suckat i flera veckor och med henne

hade rättänkande, likasinnade suckat. Ungdomen var så ytlig, så dåraktig, så *gräsligt* nöjeslysten. Och att Eli... Hon skulle väl varit förständigare... Snälla människor började sätta i gång nödarbeten åt den arbetslösa. Eli fick renskrivning, ett par stockdumma elever, en timmes föreläsning i hygien för Kristliga arbetarhustrur.

Men hon tog plikterna så lekande lätt, den förtrollade Eli, att välgörarinorna kände sig sårade, och fru Bill måste försäkra dem om Elis "gränslösa tacksamhet".

Och nu hade flickan fått vikariatet. En sådan välsignelse. Fru Bill hade lätt för varje slag av tårar. De voro magasinerade ytterst tillgängligt. Hon grät av glädje och snöt sig.

"Ja, nu har du mest hela dagen upptagen", sade hon slutligen, "det är ju vad vi så innerligt önskat. Fåfäng gå, lärer mycket ont."

"Mamma." Eli stod rak och hotfull framför den lilla av dagarnas enahanda och stillastående tankar hoptorkade pastorskan. "Jag har aldrig varit så lycklig som i höst. Skolan kunde vara skojig, men än var det det än detta, jag inte fick vara med om. Smög mig till det i de flesta fall, men det är alltid något olustigt med hymmel. På seminariet var jag kamel, levde mest på min egen puckel och — pinades av den. Och somrarna! Tjänstehjon eller något än värre. Ett tankstreck, som störde i familjemeningen. Men här har jag varit lycklig — lycklig — lycklig som en gästgivarehäst på bete. Jag är tjugufyra år. Frukten är mogen. Bättre i smak och utseende blir den aldrig, ingen värst ädel sort. Jag vet precis, hurdan jag är. Ingenting för utställare. Men inte maskäten i alla fall..."

"Kära Eli, du pratar så jag blir yr i huvudet, stå inte så där utan tag dig något för. Sätt dig åtminstone och har du något att anförtro mig, så säj det utan att konstra. Det vet du väl, att jag skulle unna dig den högsta lyckan — en aktningvärd man, om det är..."

Eli vände sig tvärt. Det såg ut som om hon ämnade gå utan ett ord, men vid dörren stannade hon och sade kort:

"Det finns inga framtidsperspektiv att dryfta."

Hon hade ingen vrå i hemmet hon kunde kalla sin. Modern, hon och lillan delade sovrum, pojkarna lågo i salen och läste sina läxor där. Förmaket upptogs ofta av främmande både från staden och landet. Kaffelukten var inpyrd där tillika med gästfriheten och den ömsesidiga välviljan. Eli kände sig dock utanför. Hon hade haft storstadsluft under vingarna, därför hade hon flugit rakt in bland

snatteränder och vildgäss, därför hade hon väckt ett kortvarigt intresse. Hon hade alltid haft tid och brinnande lust att vara med. Hennes två "flirtklänningar" (hennes eget uttryck) voro köpta på Sidenhusets realisation och hade snittet i behåll från den forjättende baldfrömen. Eli lancerade dem och kände sig elegant. Hugo Valler, jägmästaren, hade förälskat sig i henne, inte allvarligt, men betagande. Kvinnor voro stunder i hans liv. Han sade det själv, och Eli tyckte, att det lät flott. Det var ju just åt stundens fröjd hon skattade. Han njöt av hennes omedelbarhet och hade han varit i tillfälle att gifta sig snart, är det troligt, att han föreslagit Eli att bli hans hustru. Men inte ville en skogsman binda sig av en långvarig förlovnings.

De träffades den kväll, som Eli kallade sin sista lustspelsafton. "Ska ni gå i kloster", frågade han.

"Nej, jag ska bara bli lärarinna — i min egen stad, där varenda själ känner mig — i min gamla skola, där jag nigit för de äldsta lärarinnorna under hela min skoltid. Jag ska undervisa flickor, som är kamrater med min syster. Jag har att bli ett exempel, det är min skyldighet att hedra fädernesamhället för att jag ska få leva länge i landet. Jag har vetat det hela tiden. Min framtid skulle bli sådan. Vad jag stulit mig till är fristen, som slutar i kväll."

"Varför slutar den? Inte blir ni så överhoppad av arbete?"

"Nej, visst inte. Men jag är ett klippt får hädanefter och hör hjorden till. Det där begriper inte ni — friluftsmänniska."

Hon log och blev vacker i månskenet.

Han kysste henne och skulle gjort det en gång till, men hon drog sig skrämnd tillbaka. Hela kedjan av konsekvenser rasslade plötsligt för hennes öron. Hon mindes de uddiga orden ur en revy:

"Jag har en bekant, som har en bekant, som sagt till en bekant, att det skulle vara sant..."

Hädanefter fanns det alltid en sådan "bekant" i hennes väg. Platsen, hon hade hopp om att få, var mycket eftersökt. Ett tjog tant hade redan gratulerat henne.

Och jägmästaren med sin heta kyss och sina bedjande ögon var endast nuet, ingenting att lita på. Hon erfor en obändig, trotsig lust att utmana sitt öde, ropa an kärleken och se, om den kom eller om den skyggt vek undan. Inom henne rådde tumult av uppräckta tankar, känslor, hon inte visste namn på, längtan och

(Forts. sid. 1084.)

VÅR STORA WAGNERSÅNGERSKA

NANNY LARSÉN-TODSEN OCH HENNES GLANSROLLER.

Wagners Nibelungenring har åter gått över Operans scen och musikälskare ha haft högtidsdagar. Men Ringen skulle inte kunna framföras med sådan glans på vår Opera, om inte Nanny Larsén-Todsen gav den sin medverkan, ty dels är hon en av vår tids största Wagner-sångerskor, dels är hon svenska. Hennes bana har gått sällsynt rakt och målmedvetet fram, från sitt långvariga engagemang vid Stockholmsoperan lämnade hon den för de förnämsta gästspel vid Milanooperan, Metropolitan och Bayreuthfestspelen och vore det nu icke för att hon är vår landsmaninna skulle vi säkert mera sällan få höra henne. Personligen blygsam och tillbakadragen går hon helt upp i sin konst, den lättfångna populariteten har hon aldrig eftersträvat, men djup och tacksam beundran har hon förvärvat och det är förmer. Hennes namn bör vara känt och hyllas av varje svensk.

Hovsångerskan Nanny Larsén-Todsen.

Isolde.

Brynhilde, den stora Wotandottern i Nibelungenringen.

I Beethovens Fidelio.

EN KUNGADOTTERS LEVNADSSAGA

RYSSLANDS KEJSARINNA SOM FICK SLUTA SINA DAGAR SOM FLYKTING I SITT BARNDOMSHEM.

Änkekejsarinnan Dagmars död i Hvidøre, det lilla slottet, där hon som landsflykting tillbragte sina sista år, bringar åter i erinran hennes lysande och tragiska livsöden. Dotter till Christian IX av Danmark blev prinsessan Dagmar vid unga år sedan hennes första fästman, den ryske tronföljaren avlidit, förlovad och förmäld med dennes broder, sedermera Alexander III. Under revolutionen stannade änkekejsarinnan Maria Feodorovna, som hon kallades av ryssarna, länge i Ryssland, men nödgades till slut lämna det och fann en fristad i det gamla hemlandet, där hon fick sluta sina dagar, älskad och aktad för sina outröttliga omsorger om de landsflyktiga ryssarna och för den själsstorhet med vilken hon bar ödets tunga slag.

På Hvidøre, sedan Maria Feodorovna lämnat Ryssland och åter blivit Dagmar.

Prinsessan Dagmar som nyförlovad med den ryske tronföljaren, sedermera Alexander III.

Som kejsarinnan Maria Feodorovna av Ryssland.

Kejsarinnan med sina fyra äldsta barn.

De två systrarna, som mycket syntes tillsammans på sommarvisiter i det danska hemlandet — kejsarinnan Maria Feodorovna (t. h.) och drottning Alexandra av England.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

LINA KIHSTRÖM.
F. Hübinette, Färila. Maka
till komminister emeritus C.
Oscar Kihlström.
75 år den 17 oktober.

JENNY BREITHOLTZ.
F. Lidén, Äppelvikén. Änka
efter apotekaren G. E. J.
Breitholtz.
75 år den 27 oktober.

ELIN ANDERSSON.
F. Lagerberg, Äppelvikén.
Änka efter professor Richard
Andersson.
75 år den 1 november.

ALMA NYGREN.
F. Lärka, Nordmaling. Maka
till kyrkoherden i Nordmaling
C. Alfred Nygren.
70 år den 27 oktober.

EBBA VIRGIN.
F. Virgin, Stockholm. Maka
till försäkringsdirektören
Clas Virgin.
70 år den 28 oktober.

ZANDRA HALLSTRÖM.
F. Berg, Stockholm. Änka ef-
ter godsägaren Allan Hall-
ström, Strängnäs.
65 år den 2 november.

MATILDA MÜNTZING.
F. Pehrson, Stockholm. Maka
till disponenten C. G. Hj.
Müntzing.
60 år den 26 oktober.

MARIA BERGMARK.
Fröken, Stockholm. Lärarin-
na vid Stockholms folkskole-
seminarium.
60 år den 27 oktober.

ELVINE BERTELSEN.
F. Belfrage, Göteborg. Maka
till direktören Julius
Bertelsen.
60 år den 28 oktober.

AMELIE AFZELIUS.
F. af Ekenstam, Stockholm.
Änka efter prakt. läkaren d:r
Arvid Afzelius, Stockholm.
60 år den 29 oktober.

MA HANSTRÖM.
F. Berendt, Stockholm. Änka
efter jögmästaren Karl Han-
ström.
60 år den 2 november.

FANNY SUNDBERG.
F. Waldenström, Stockholm.
Maka till förste trafikinspek-
tören Sven Sundberg.
55 år den 30 oktober.

HILDA NYRÉN.
F. Lundkvist, Stockholm. Ma-
ka till missionsföreståndaren
J. Nyrén.
50 år den 22 oktober.

HANNA SAMUELSON.
Fröken, Stockholm. Förest.
för Nordiska Kompaniets hy-
gieniska afdelning.
50 år den 24 oktober.

ELLEN CARLSON.
F. Carlsson, Ystad. Maka till
tandläkaren Pontus Carlsson,
Ystad.
50 år den 28 oktober.

GERD LEIJONHUFVUD.
F. Säve, Härnösand. Maka
till trafikchefen frih. Gustaf
S. Leijonhufvud.
50 år den 29 oktober.

EMMY SANDBERG.
F. Gellin, Stockholm. Maka
till ingenjören J. Hjalmar
Sandberg.
50 år den 31 oktober.

ELIN SÖDERHOLM.
F. Johansson, Teg, Umeå.
Maka till majoren vid Väs-
terbottens regemente G. Wil-
helm Söderholm.
50 år den 1 november.

SIGRID WACHTMEIS-
TER †.
Fröken, Listerby. Dotter till
landshövdingen greve Hans
Wachtmeister.
* 1852, † den 14 oktober.

GERDA TIRÉN †.
F. Rydberg, Tirsta. Konstnä-
rinna. Änka efter konstnären
Johan Tirén.
* 1858, † den 9 oktober.

Millioner

nöjda husmödrar över hela världen begagna
det dubbelverkande, äkta
original-fosfatbakupulvret

Tre societetsbröllop: Överst t. v.: löjtnant *Carl Silfverstolpe* med maka, *Ingeborg Gullberg*, dotter till fru Gunborg Ulrich, f. Sjöstrand, i ett föreg. gifte med generalkonsul H. Gullberg. Sittande fr. v.: *Therese Tamm*, *Elsa Silfverswärd*, *Gret Victorin-Olsson*, *Adrienne Gullberg*, brudparet, *Flory Montgomery*, *Vera Sjöstrand*, *Görvel Gyllenstierna*, *Sonja Sjöstedt*. På golvet fr. v.: *Margit Schillström*, *Jan Jungstedt*, *Lolo Forsell*, *Märta Griberg*. Stående i främsta raden fr. v.: *Fritz Ulrich*, *C. F. Lemmel*, *Guy Montgomery*, *Agnar Strändberg*, *Hans Silfverswärd*, *Ulla Steinholtz*, *Margaretha Zielfelt*, *Harald Jentzen*, *Yngve Schröder*, *Sture Sjöstedt*, *Torsten Odelberg*, *Stig Lindström*. I bortre raden fr. v.: *J. Montgomery-Cederhielm*, *Erik Samuelson*, *E. Jungstedt*, *Ulf Gullberg*, *Gösta Heüman* och *Seved Lilliehöök*. (Lamm, foto.)

Överst t. h.: Löjtnant *Curt Beskow* med maka, *Eva Almström*, dotter till disp. *Harald Almström* och hans maka, f. *Norinder*. (Lamm, foto.)

Nederst: Löjtnant *Sten Klingenstierna* och *Birgit Uggla*, dotter till ryttm. *E. Uggla* o. hans maka, f. *Klingspor*; sittande fr. v. *B. Cronstedt*, *M. von Schéle*, *H. Klingenstierna*, brudparet, *D. Klingenstierna*, *E. Klingspor*, *M. Frölich*; stående fr. v. *G. Stenfelt*, *G. Heüman*, *C. Klingenstierna*, *D. Edholm*, *J. Uggla*, *S. Uggla*, *C. A. Uggla*, *B. Hultin*. (Lindqvist, foto.)

"Långa Öرنen."

(Forts. fr. sid. 1069.)

är och det med uppriktig antipati mot Staterna försedda latinska Södra Amerika. Staternas invånarantal utgör ju precis hälften av Amerikas, och U. S. A:s område en fjärdedel. Man torde väl ej överdriva, om man säger »den bästa biten».

Något annorlunda ställer sig la reconnaissance de l'estomac, då det blir fråga om en riktig prins. Där är det ju prinsen, som gör den egentliga vänligheten. Han mottager bland de många inbjudningskort, som dagligen hagla på honom och där man ivrigt ber honom om tjänsten och hedern att få honom till gäst, dem från de familjer han särskilt vill uppmuntra.

Hur pass mycket tack är H. K. H. skyldig hotellet i Filadelfia. Det ville bjuda honom på sviskonsoppa — »den svenska nationalrätten». Prinsen föreslog — och det förstår jag så innerligen väl — att i stället få ärter och fläsk. En vitmössad kock hällde upp den osmakliga sötsliskiga soppan, och H. K. H. åt av densamma. Scenen förevigades med blixtljusfotografi. Dagen därpå hade den vackra gruppen intagits på tidningarnas första sida. Det var ett bolag för torkad frukt, som hade affärsförbindelser med hotellet och ville ha en annons. Vart han kom blev sedan prinsen bjuden på sviskonsoppa, till dess han i intervju meddelade, att han ej tålde den. Hur pass mycken tacksamhet är han nu skyldig bolaget och hur mycket behöver han av den anledningen älska Filadelfia?

Alla folk äro känsliga för den minsta ofördelaktiga nyans i en främlings beskrivning av deras förhållanden. Många svenskar blevo i mitt tycke ganska orättvist

stuckna till och med av André Bellessorts lätta anmärkningar i hans ypperliga och välvilliga skildring av Sverige. I Förenta staterna är man, förefaller det, ännu känsligare. Paris och London höra med lugn giftigt klander från främlingshåll. De äro säkra på att vara världens riktiga medelpunkter. I Chicago blevo åtskillige vid dåligt humör av kapitlet »Heja, Chicago».

»Heja, Chicago, ditt ryktes läderkula har sparkats till avlägsnare mål än du någonsin drömt om. Heja, Babylon, om det är

En lyrisk afton.

Idunklubben nästa gång.

Idunklubben hade en välbesökt och trevlig afton den 18 dennes, då professorkan *Ellen Lundberg-Nyblom* höll ett kåserande föredrag om den amerikanska kvinnan. Hon gjorde många intressanta och roande jämförelser mellan oss och våra systrar på andra sidan Atlanten och var en synnerligen angenäm ciceron i amerikanska hem, på restauranter och teatrar. Vi frambara än en gång klubbens hjärtliga tack.

Fru *Valborg Beer* avslutade kvällen med sång — hon blir bättre och bättre dag för dag.

Nästa gång sammanträder Idunklubben torsdagen den 2 november kl. 7.30 em., då den kända författarinnan *Elisabeth Högström-Löfberg* håller föredrag med uppläsning om *Ungsvensk lyrik*. Det blir en lärorik och stämmingsfull afton, det våga vi utlova.

Elisabeth Högström-Löfberg.

sant, att du är de fläskpackares, bovares och miljonärers stad, så är du samtidigt mycket mer än så: ett uttryck för den hundra procentiga amerikanismen i sin prydno, för dess expansionslust, företagsamhet, driftiga väsen och friska aptit på livet.» Detta författarens relativa beröm fick häftigt motugg. Sitt största värde har emellertid »Amerika från estraden» genom att skildringen ej är så smickrande förljugen som ofta blir fallet, då man mellan lunch och middag åker i skänkt lyxbil från Botticellimålningar till korvfabriker.

Vi ha i Sverige under de senaste decennierna hört så ofantligt mycket om, hur utmärkta folkbiblioteken, museianordningarna och sjukhusen äro i U. S. A., och hur underbart som rika mångmiljardärer, hade jag så när sagt, hade det, dyrbart och praktfullt, och lika ofta, om dessa herrars frugala diet och ovilja mot tobak, alkohol och damer i någon form — å kors, vad den mångmiljardären var snäll — att vi börja tänka: Är allt i U. S. A. utmärkt? Nej, man har ju tullen med dess trakasserier, typiska för den amerikanska byråkratismen, betydligt värre än den franska och med mera fordringar på formulär, intryg och papper av alla slag. Och så vitsordar också prins Wilhelm Pullmansvagnarnas obekvämlighet, otrevnad och snaskighet.

Om man med ett ord skulle försöka uttrycka, hur U. S. A. förefaller, då man läser eller hör om det, skulle man kunna försöka med »torrlagt». Då tänker jag minst på, att man ej där kan officiellt få ett glas öl, vin eller konjak. Det betales ärligen i mutor till polisen, enligt officiell uppgift till centralregeringen i Washington omkring hundra miljoner svenska kronor för att ett tillräckligt antal utskänkningsställen i Chi-

DET VINER OM VÅRA ÖRON

I DEN DAGLIGA CIRKULATIONEN av ord och begrepp, som det samhälleliga umgänget får i omlopp och som vi alla genom tidningarna äro med i, kommer litet emellan något, som träffar alldeles särskilt, som rör vid något ömtåligt. Svedan känns inte mindre därför att den som ger den inte annat att "just det var så farligt".

I det enskilda umgänget är förhållandet detsamma, ett enda ord sårar helt plötsligt, men där bör man minnas, att den som talar vanligen går ut enbart från egna premisser och att sårandet därför varit så mycket mer oavsiktligt. När det viner om öronen på en offentlig är det värre, det gäller då tänkesätt och föreställningar, som delas av många och nå många, man har mera att försvara sig emot. Det beryktade ordet "slyna", som varit ett sådant, nyligen fällt uttryck i samhällskretsen, gjorde ont och nådde många, därför att det uppenbarade en oridderlighet i uppfattningen, *en hos erfarna män icke ovanlig oerfarenhet om hyggliga flickor.*

Det ordet rev hos var och en, som råkat i kontakt med oridderlighet upp förödmjukelser, som man är ur stånd att värja sig för, bara inom sig får söka bota och förlåta. Mycket av det som i dessa dagar skrivs om människors yttre måste såra. Det verkar under-

stundom offentlig hudstrykning i sitt övermod mot dem, som inte fylla vissa yttre normer, man ställs vid skampålen med stora rubriker och skickligt valda epitet. Den formen av stenande har nu pågått i flera år, pressen sprider den söndag efter söndag. En ung mor, som efter två tätt på varandra följande barnsängar ådragit sig en fetma, för vilken hon låg under läkarbehandling, en vacker, begåvad ung kvinna, bekände härförleden, att hånet över den icke smärta linjen snart höll på att göra henne folkskygg. Ha vi slutat få begrepp om inre värden? Och offentlig takt?

Ett annat ord ven förbi helt nyss.

En konstdoktor kom hem från Tyskland och förklarade i en intervju att den svenska "torparidyllen" är förlegad.

Det ordet sårar ganska många.

Det sårar alla riktiga torpare och alla småbrukare och alla som ha koloniträdgårdar. Alla som glädas åt blommor och åt en hiralarund från sina fönster. Det sårar alla dessa från landet komma, som kämpat ut sin ungdom i staden och längtar till landet igen. Det sårar alla, som sysslat med vad som inneslutes i begreppet Barnens ö, alla som ha bleka barn. Det sårar alla gamla fattiga, som inte trivs i stora ålderdomshems storhet, utan vilja ha det kyffigt kring sina små personer.

Det sårar medelklassen, som i "torparidyll med badrum" äntligen fått det hem de önskat, vilket inte för tjugofem år sedan var tänkbart utan förmögenhet, det slags hem, som betyder avskildhet en tid av dygnet och en smula mångsidighet i sysslandet med hemmet.

Det sårar den känsla, som på senare år blivit mer allmän egendom, att det svenska kynnet och det svenska landskapet har en egenart att vara glad åt.

Stål kan vara vackert. En lyftkran är något av en skönhetssyn.

Men det ska vara don efter person och luktvatten efter näsan.

Jag har sett på Java, i en tropisk skogs-dunge en hydda av plåt — den var hopnitad av uträtade, kasserade oljecisterner. Det var billigt, rent och skamligt fult, det gjorde javanesen, som låg och sov utanför denna förelöpare till rationellt husbygge till en slav, som man icke bevärdigade med det, som hörde hans tradition till.

Doktorn menade naturligtvis inte så svårt. När man vill nå skogsbrynet, siktar man på stjärnorna. Något vinnas väl med ett ord, som råkat såra så många — i synnerhet som die dummen Schweden nog sitta kvar i sina torparidyller och småle.

VERA v. KRÆMER.

cago ej skola oroas av polisen. Men jag tänker på det torra klimatet, den torra världsvyn, tidningarna, sandöknarna och de landskap mellan Österns stora städer, där tåget frustar fram mellan plåtskjul och enorma avskrädeshögar av järnskrot, söndriga bilar och tomma konservburkar.

Allt detta ser författaren prins Wilhelm skarpt och klart, men han är lyckligtvis ej en torr reseskildrare, som noterar och konstaterar och helst finner fel. U. S. A. har, så säga alla som varit där och så är min egen erfarenhet av de amerikaner jag råkat i Europa, ett ovanligt stort procenttal av glada, vänliga, av man skulle kunna använda det svenska ordet trevliga människor. Deras hjärtligt utsträckta hand, deras humoristiska glimt i ögat möter den furstlige författaren med tacksamhet. Det finnes också en del mycket snälla miljardärer och ännu flera förtjusande miljardärskor. Så har man enkla, rättframma, dugliga människor av både anglosachsisk och svensk stam, som prins Wilhelm råkat. Han har, förefaller det mig, en sällsynt förmåga att tala till och om dylika. Intet krystat, överdrivet naturligt, beskyddande och forcerat, ingen förvåning över att »de också» äro riktigt hyggliga människor, utan med hjärtats rättframhet umgås han även med dessa.

Jag är personligen mycket främmande för den svensk-amerikanska sorten men kunde ej utan rörelse, som jag förmodar var äkta, läsa om Lindsborg, Kansas, U. S. A., i kapitlet om hur en svensk oas uppstod. Jag tänkte: hedersmän och hederskvinnor, som känna så olika med mig men som man är stolt och rörd över som svensk.

Det är svårt för de flesta att hålla i huvudet, att två motsatta egenskaper kunna båda vara utmärkande för ett folk. Att t. ex. befolkningen i Staterna, mera anglosachsiskt färgad till sin karaktär tror jag

än vad prins Wilhelm vill medgiva, å ena sidan har en nästan stötande beundran för stora penninganhopningar men å andra sidan i alla fall, och trots att skillnaden mellan fattig och rik är större än på något annat ställe, icke är avundsjuk mot dem, som äga något. Ja, är mindre avundsjuk än på något annat ställe i världen. Att de materiella synpunkterna hänsynslöst genomföras hindrar ej, att ett ideellt offer-sinne, både då det gäller liv och penningar är typiskt amerikanskt. Min tro är, ehuru jag under världskriget var centralmaktsvänligt neutral, om ordet tillåtes, att bland den amerikanska befolkningen, om också ej i Staternas regering, den rent ideella offerlusten var en huvudsaklig anledning till amerikanarnas lust att kasta sig i kriget.

Och slutligen, och det är äkta anglosachsiskt, mot våghalsiga och sällsynt energiska skurkar äro hyggliga människor i mycket stort antal alltid färdiga till modig och energisk offensiv. Vi svenskar av alla klasser ha, liksom då det gällde idealiteten och den obefintliga avunden, alla skäl att försöka nå upp till de ovannämnda amerikanska dygderna. I den tråkigaste miljö i världen visa amerikanerna också ett gott lynne, vilket skulle kläda oss européer, som i den angenämaste omgivning ofta äro så sura och trumpna.

I Seattle vid Stilla havets kust blev prins Wilhelm av Quillayuternas indianstam, utnämnd till hövding, fick namnat Långa örnen och gjorde samtidigt bekantskap på Hotel Olympic, där utnämningen skedde, med hövdingen Vita björnen, herr K. O. Erickson, en dalmas, som blivit indianiserad. I Kalifornien träffade Prins Wilhelm samman med »Doug», »den trevligaste människa man gärna kan råka» säger han, och med Miss Pickford — så kallas Mrs. Fairbanks, hon som en gång var »hela världens lilla fästmö». »Hon var

precis» påstår prinsen »lika okonstlad och vinnande som sin man, mer pratsam visserligen och mindre sportbiten, men sådant hör ju en kvinna till.» Ja, man är tacksam för att hon åtminstone var mindre sportbiten. Jag hade säkert tyckt mera om henne än om Mrs. Tingley, den andra kvinnliga representanten för Kaliforniens andliga liv. Men även hon var, enligt prinsen, i åthävor befunnen såsom en människa. Han beskriver, hur programmet gick sönder med de vitklädda, kranssprydd, slängkysskastande, barfotadansande barnen. Då, säger författaren, »var det uppfriskande att se själva överhuvudet visa temperament och bete sig som en helt vanlig gammal dam, där hon satt i sin rullstol och slog med käppen mot armstöden, utdelande order åt höger och vänster, så att hela hovet sprang som yra höns».

Bäst måtte prinsen tyckt om San Diego i Kalifornien. Den staden var mest europeisk, så man får inte undra på att han trivdes, om man själv känner sig som europé. »Dess skönhet och underbara belägenhet», säger han, »hade satt sin stämpel på människorna, så att de blivit lugnare och en smula mera inåtvända.»

Prins Wilhelms föreläsningsturné i U. S. A. är en arbetsprestation av beundransvärd art. Den är gjord med så mycket gott humor och en så frisk arbetsglädje, att den på visst sätt också är en sportsbragd. Den utgör ett som jag tror betydelsefullt komplement till den i högsta grad för Sverige givande, stora, arbetsamma och beundransvärt utförda resa hans höge broder gjorde i Staterna sommaren 1926.

Liksom på Prins Wilhelms föreläsningar om Afrika sluta sig i »Amerika på estraden» bilderna till den lustiga och laddade texten.

Det är alldeles för litet sagt, att boken är roligare än många romaner. Den är

Rulles

likör...
susen gör

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

Collanolja

för sulor och klackar,
sportläder, svocia-
läder, smorläder etc.

COLLANOLJA smörjer läder
så det passar alla väder.

Säljes överallt.

Scherf

Milanese-
underkläder

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo-
utredningar och testamenten. Även
skriftliga förfrågningar.

Vid förkylning
och epidemier

använd det effektivt verkande
desinfektionsmedlet

Formamint

som dödar bakterierna i mun och hals.
Grundligt prövat och rekommenderat i
över 12,000 skriftliga uttalanden från
kända läkare.

Fås på alla apotek, i färg- och ke-
mikalieaffärer i glas å 50 tabl. (Kr. 1.75)
och i rör å 20 tabl. (Kr. 0.80).
Önskas ytterligare upplysningar, an-
vänd bifogade kupong.

A.-B. SANATOGEN

Stockholm. Kungsgatan 59. Tel. 12195.

Sänd mig gratis och franko.

Formamintprov och broschyr.

Namn:

Titel:

Adress:

roligare än de flesta romaner. Den är en
nyttig bok, och de, som av den anledningen
underlåta att skaffa sig den, kunna und-
varas. Den är lärorik och har dock intet
docerande. Den är ett uttryck för en per-
sonlighet, genom vilken en glimt av U.
S. A. har brutit sig, och även en kort
glimt från en aga-fyr kan vara vägledande.

Moderna döttrar.

(Forts. fr. sid. 1068.)

dräkt, men på stora fester uppträder hon ofta
i sitt hemlands pittoreska.

Nadine Huang däremot är endast tjugosex
år och har redan hunnit bli utnämnd till offi-
cer vid luftvapnet och hedersöverste för Chan-
tung-trupperna. Det är i den senare unifor-
men vi här se henne avbildad. Hon har in-
nehäft posten som sekreterare i konseljen i
Peking.

Nadines far var en kinesisk diplomat, mo-
dern belgiska. Hon är född i Madrid och ta-
lar spanska, italienska, engelska och franska
naturligtvis. Under några år var hon sekre-
terare i Paris åt general Hsu och följde ho-
nom tillbaka till fäderneslandet, där han mör-
dades av partifiender. Hon är verkligen en
hypermodern skickelse. Förutom sitt krävande
arbete älskar hon och utövar all slags sport. På
förmiddagarna ser man henne mest i riddräkt
eller i uniform, medan hon om kvällen gladelig-
en dansar i hotell Peking, stadens finaste ho-
tell, med de unga diplomater som omsvärma
henne. Hennes konversation är ofantligt
fängslande, och hon har med framgång utgivit
på franska, kinesiska sagor, undertecknade
Nadine Juan, som är hennes europeiserade
namn.

ANNA LEVERTIN.

Ett patricierhem på Djurgården.

(Forts. fr. sid. 1075.)

Koloristiskt nästan lika kraftig är en mål-
ning av den numera avlidne Thure Ceder-
ström, — kusin till den mera kände Gustaf
Cederström — en genrebild från Tidö slott
med 1600-tals figurer. Ett vinterlandskap
med hare av Bruno Liljefors pryder ena kort-
väggen. Vidare finner man en storartad Nils
Kreuger, som konstnären kallat "Magnat från
storhetstiden", ett av husets senaste konstför-
värv, en luftig studie från gamla Roslagstorg
av Odelmark, ett stort sjöstycke av Sinding,
en liten bataljmålning av Arbo och ett bell-
mansmotiv av Wallander. Som man ser en
blandning av gammal och ny konst.

Ett ståtligt rum intill salongen är bibliote-
ket. Den främde delen av detta rum omfattar
general Åkermans skrivrum och en hemtrev-
lig vrå koncentrerad kring den öppna spisen
med sin pendyl. Över den, dominerande den-
na del av rummet hänger ett stort porträtt av
general Åkermans mor, målat av Hildegard
Thorell.

Vid husets motsatta gavel med en terrass
av rutat kakel utanför ligger den ståtliga mat-

Langoja

TVÅL

skyddar, renar
och bevarar hyn.
Bibehåller huden ung-
domligt frisk, klar och fraiche,
sammetslen och smidig.

Gahns

Upsala
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att
motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatism, njur-, lever-, mag-
och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbingar och
korpulens. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället
för mjölk eller maltdrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt
avmagringskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande
dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsut-
gifterna. Erhålles endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

En familjeklenod Viking-Ur

är ett äkta

Det fulländade
kvalitetsuret med
den säkra gån-
gen och det för-
näma utseendet.

Herrsilverur fr. 40 kr. och högre.
Armbandsur, olika prislägen.

Hos urmakare.
Enkelboett 14 karat 120 kr.
Dubbelboett 14 " 160 "
o. högre.

IDUN

Mästorsamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Redaktör:

Frithiof Hellberg Eva Nyblom

Redaktionen: ... kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga
platser och platsökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Praktupplagan Uppl. B. Vanl. upplagan

Helt år 17:— Helt år 15:—
Halvt år 9:— Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 Kvartal 4:25

Vid bläst o. kyla
är CRÈME de
CHOLEPALMINE
det bästa skyddet för huden
LARS MONTÉN • STOCKHOLM

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

SVENSKA ELDBEGÄNGELSE FÖRENINGENS BYRÅ

Norrmalmstorg 2 A, 2 tr., Stockholm.
Öppen 10—4, lörd- o. helgdagsaftnar
10—2.

Tel. Norr 2200 för eldbegängelser
Tel. Norr 2280 för medlemsanmälningar
Urnor — Kolumbarienischer fr. 150 Kr.

**Hovmanicurlisten
JEANNE BOMANS**

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco

SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD Tel. 344.

Koncentrera
Eder
annonsering för Skåne
på
**SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN.**
Södra Sveriges mest omfattande
annonsorgan.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Halland med Halländingen.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs-Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bergslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.

Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skellefteå: Skelleftebladet.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Sätters Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Söderköping: Söderköpings-Posten.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Tranås: Tranås Tidning.

Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohuslänningen.

Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Uppsala: Tidningen Uppsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gotlänningen.

Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonsblad.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Ångelholm: Engelholms Tidning.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.

Östhammar: Östhammars Tidning.

salen, tilltagen att kunna rymma många gäster. Vid general Åkermans snart stundande 60-årsdag — den sista i denna månad — kommer ett 80-tal gäster att samlas till födelse-dagsfest på Mariehill. Det Åkermanska hemmet har alltid varit en medelpunkt inte bara för den stora vänkretsen utan även för barn och blomma.

En maskin att bo i.

(Forts. fr. sid. 1072.)

i sin ensidighet, i sitt bryska förtrampande av tradition och gångna tiders kulturresultat, i sitt förbiseende av de starka, irrationella faktorerna hos personligheten, kan den ej bli sista ordet i konstutvecklingen, om den också för ögonblicket är sista skriet, lika så litet som den maskinella epoken kommer att bli den sista i historien, såvida den ej i sin ensidighet löper linan helt ut och i sitt ringaktande av de andliga värdena och krafterna leder till mänsklighetens tillintetgörande.

ELISABETH WÆRN-BUGGE.

En höstresa.

(Forts. fr. sid. 1073.)

"Det här ska vara femton öre", sade plötsligt en röst. Det var cyklistens. Slantar klirrade i mörkret.

"Det här är mina tre", sade jag, ty jag hade ju ingen cykel. Men jag hade tre öre redo i vanten.

Färjan stötte i land, och cyklisten rann bort i mörkret. Jag gick försiktigt efter, och efter mig kom något annat, jag såg inte vad, som gick på ett tassande sätt.

Jag försäkrar, att jag inte är rädd av mig, men mörkret var snällt, som skydde mig, ty jag började springa. Och här kände jag till varje gråsten på vägen. Ibland stannade jag för att höra, om någon annan sprang. Jag vet inte, hur det var med den saken, men vad jag vet är, att då jag hunnit inom min grind, som i mörker är osynlig för ett oinvgit öga, var det något, som mycket snabbt gick förbi och med konstiga, nästan tassande steg.

MAJA X.

Hennes öde.

(Forts. fr. sid. 1077.)

inkapslad ömhet, men också plikt, ett helt litet berg av de goda föresatsernas tuktade sten. Jägmästaren sträckte ut händerna för att fatta hennes. Hans blick lyste. Elis impuls var: jag kastar mig i hans famn. Den är bred och trygg...

I detsamma doko två gestalter upp, där vägen krökte. Slafsande galoscher, träiga röster, taktfast bultande käppar.

Eli blev rak. Hon gick plötsligt raskt framåt. De två herrarna hälsade. Den ene var inspektör vid flickskolan. Han vände på huvudet, sade till sin vän rektorn:

"En något väl modern ung dam, den där Bill.

"Varför smet ni", frågade Hugo Waller och gick fatt Eli.

"Ja, varför gjorde jag det."

Hennes tonfall hade plötsligt blivit hårt och hon såg underligt skarpt på honom.

"Lilla feqa flickebarn", skämtade han.

Eli kallade sig oersonlig, men hon tyckte, att hon kunde slagit honom. Fort och tyst gick hon in mot staden, följd av en kränkt man.

Eli kände igen varje detalj i det klassrum, där hon själv suttit vid en gulmålad pulpet på en stol, blankfilad av otåligt hasande och skruvande. Hennes pennkniv hade som andra före och efter den ristat runor i pulpetlocket, fri-

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt uppriska blodet, där med avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur Frukt-Salt-Samarin är härtill synnerligen välgörande.

Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppriskande. Pris pr burk kr. 2.50 som räcker till 50 glas Samarin hälsövatten Säljes å Apotek, i Drog-, Kemikalieäffärer m. fl. ställen.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Hyrverket Packard

6 Stora Bältgatan 6, Stockholm.

Nya, eleganta 7-sitsiga Packard-bilar för längre och kortare resor.

Öppet dygnet runt.

Tel. Norr 318 05. Tel. Norr 318 05.

Piska

och Renovera MATTORNA vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

DEN VÄRLDSBERÖMDA

MEY-KRAGEN

Varje förständig husmoder ser till att herrarna i hemmet använder den förnämsta kragen.

MEY-KRAGEN

fyller de allra högsta anspråk, dessutom bortfaller alla kostnader och besvär med tvätt och strykning.

Broschyr på begäran gratis och franco. 2:ne provkragar mot 60 öre i frimärken. — Prova Mey-kragen och kragfrågan är löst för all framtid. Aterförsäljare antagas på alla platser där vi ej äro representerade.

Pris pr duss. Kr. 3:— för de dubbelvikta och Kr. 2:75 för de enkla. 35 olika modeller.

Till landsorten 3 duss. franco.

MEY'S STÄRKKRAGAR,

G:la Brogatan 32, Stockholm.

Se noga till att varje krage invändigt är stämplat "Mey & Edlich", endast då äkta.

Mot

reumatisk

tandvärk

utgöra de äkta

ASPIRIN-TABLETTERNA

ett effektivt smärtstillande medel. Erhållas i alla apotek i rör om 20 st. å kr. 1:—

INGEN ROS UTAN TÖRNET,
INGEN ROSPIGG UTAN

PIX

Låt Edra nerver bliva Eder styrka

och ej Eder svaghet.

Vem har inte någon gång lidit av rampfeber! Det kan gälla ett viktigt samtal, ett uppträdande inför publik, en tentamen etc. Man försöker fåfångt intala sig lugn, men den kittlande nervositeten vill ej ge sig. Ett par Somnogantabeller återställa dock snabbt den förlorade sinnesjämvikten. De ha en överraskande förmåga att lugna de upproriska nerverna. Somnogan är fullkomligt ofarligt och är ej vanebildande.

Finnes å alla apotek i rör om 20 tabletter å kr. 2:50 samt i populär-förpackningar om 4 tabl. å 55 öre.

SOMNOGAN
Nervlugnande
och rogivande

VARJE KVINNA

måste för att vara vacker och tilldragande hava släta vita armar fria från varje skymt av överflödigt hår. Tusentals kvinnor hava befriat sig från sådan misspyrdande hårväxt genom att begagna Veet. Denna parfymerade sammetslena crème förhindrar kvinnan att bliva rakknivens slav eller begagna avskyvärda hårutdragare. Rakkniven borttager håret blott och bart *ovan* huden och kommer håret att växa grövre och tjockare liksom mannens skägg. Veet borttager håret *under* huden i motsats till rakkniven, förstör hårrötterna och försvagar sålunda hårväxten. Påstryk helt enkelt Veet och skjölj bort det efter några minuter, *icke ett hår finns kvar*. Veet har använts av tusenden. Ett tillfredsställande resultat garanteras eller återställas pengarna. Veet kostar kr. 1:75 och kr. 3:25 per tub. Att tillgå hos alla hårfrisörskor, parfymaffärer, kemikaliehandlare, apotek etc. Generalagenter: Eneqvist, Holme & Co., A-B., Vasagatan 15-17. Stockholm.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

"Tror jag det!"

— att man väljer
A.-B. Bonbon's
äkta EUCALYPTUS
Bröstkarameller
— smakar bäst, skyddar halsen bäst
och kostar för en stor påse endast

25 öre

hetsbegärens skrift, som inga skolregler och ingen disciplin fick bukt med.

Flickorna, som stodo vid sina platser hade Eli ofta sett på gatorna. Det var tretton-fjortonåringar, som fnissade invärtes åt allt och intet. *Hon* hade alltid haft omsydda klänningar och kängor. Ingen såg ut som den Eli hon svidande mindes. Ingen kunde kanske så perfekt som hon kunnat. Det var den utsöktaste bokstavslärdom hon presterat. Hade hon senare frigjort sig...?

Eli kinder glödde. Hennes händer voro iskalla. Hon erinrade sig hela raden av lärarinnegestalter hon sett kliva upp på katederpallen, kasta en forskande blick mot de alltid misstänkta bänkraderna längst bort, böja på huvudet, dra kjolen slät, sätta sig just som ett knapphändigt: "Sitt ned flickor" uttalades.

Hon kom ihåg lärarinnor de svärdmat för, unga, stiliga, muntra människor. De hade aldrig stannat länge och aldrig förefallit hemmastadda. Typen var en annan, typen, som utbildades lika omärkligt och försåtligt som skuggorna falla en klar septemberdag mot aftonen och sedan dröja, mörkna och tättna, till dess de fullständigt utplånat färgerna.

Eli satte sig, sade som sina föregångare, började lektionen och hörde sin röst koncis och distinkt, en helt annan stämma än den, som lekt och pladdrat nyligen ute i solskenet.

Pliktmedvetandet, uppgiftens allvar och vikten av att göra sig värdig förtrondeuppdraget, så att de ej med fog kunde focka henne samlade sig som en vapenmakt inom Eli. Hon hade historia första timmen. Det var ett ämne, där lärarinnans intelligens kunde skörda triumfer. Eli ville rycka eleverna med sig. Hon kämpade ärligt, men flickornas invärtes fnissningar hörde hon oavbrutet, och hågkomsten av hennes egen historielärarinna ville inte släppa henne. Det var en böjd gestalt med gul hy och dödströtta ögon. Hon orkade inte vara sträng, var för kritisk och världserfaren för att vara god. Vad de fuskat och viskat under hennes lektioner och skämts också, när hennes dystra stämma klämtade en tillrättavision.

I trettiofem år hade hon hållit ut. Trettiofem år!

Eli blev stel en sekund som om en vålnad gastkramat henne. Hon höll sig fast i katedern, så starkt kände hon lusten att rusa ut i det fria, ut i det strida oktoberregnet och den pinande blåsten, som ryckt de sista löven av träden...

Dag lades till dag. Steg efter steg i tidens omätliga, rullande trappa. På varje steg syntes spåren av fötter, som tvingats att skynda och beständigt skynda för att ej bli efter. Eli sprang som de andra fortare och fortare, ju mera hon fick vanan att tävla. Höstterminen gick. Julferierna likaså. Under dem förberedde hon sig till nya kraftprov. Konkurrenter hotade. Fröken Ävall hade dött och nu skulle en ordinarie tillsättas i hennes ämnen.

Jag måste ha platsen, tänkte Eli med sammanbitna tänder. Hugo Vallers mor bodde i staden. Han var där under julen. Ett par gånger träffades de. Hon visste inte, om han brydde sig om henne längre, men hon inbillade sig det, och därför ville hon stanna inom räckhåll för hans eventuellt utsträckta hand.

Platsen fick hon och allmän aktning. Så småningom kommo föräldrars tacksamhet, hederbevis, rosor och violer på katedern. Hon hörde till de ranka och oknäckta under flera år. Goda år, sade fru Bill.

När Hugo Valler förlovade sig med borgmästarens Lena, gick hon på visit till borgmästarens och var skrattande glad. Vid hemkomsten var hon nog sentimental att inrama ett par versrader, som hon ofta läst. Varför hon just nu misshandlade boken med blyerts-linjernas stickspår, kunde hon inte förklara:

"Du var så liten, när vi levde samman.
Du blir så stor min kärlek, då du går."

Håret lägger sig lätt i elegant frisyr

om man *azymolstimulerar* håret. Men dessutom vinner det i glans och skönhet varjämte håravfall upphör och mjäll försvinner.

Fukta hårbotten med Azymol-Stimulus. Frottera med jämna roterande rörelser och borsta håret väl sedan det torkat, se där vad som menas med att *azymolstimulera* håret med

F. PAULI'S

AZYMOL-STIMULUS

Rekommenderas av svenska
läkare mot håravfall.

Vid tvättning av håret användes F. Pauli's
Azymol-Stimulus Flytande Shampoo.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG
STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
'SVANEN'

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 96 46 - Hudiksvall 532 - Sundsvall 30 03
Umeå 141 - Östersund 130.

Redovisning.

Födelsedagen har sedan redovisningen i nr 41 mottagit ytterligare följande bidrag:

Transport Kronor 5728:46	
Fröken Hanna Östberg, Uppsala	5:—
Fru Gunhild Roberg, Stockholm	1:—
Mor och Dotter, Djursholms Ösby	5:—
Fröken Vendla Borgström, Kopparberg	2:—
Fru Gusten Edelsvärd, Härnösand	2:—
Fru Anna Quiding, Karlskrona	1:—
Prostinnan Anna Edoff, Borensberg	1:—
Fru Alberta Lagergren, Stockholm	5:—
Friherrinnan Karin Åkerhielm, Rossön	2:—
Friherrinnan Hedvig Leijonhufvud, Stockholm	1:—
Fru Louise Östergren, Nydala kloster	1:—
Professorskan Elisabeth Hjelmqvist, Lund	2:—
Fru Jenny Karlsson, Skruv	2:—
Fru Johanna Nilsson, Svedala	3:—
Fru Elin Gripenberg, Kisa	2:—
Överstinnan S. Åhlund, Djursholms Ösby	3:—
Fru Th. Hård af Segerstad, Stockholm	5:—
H. B., Stockholm	2:—
Fru Maria Witte, Stenkullen	2:—
Fru G. Blomdahl, Skogstorp	2:—
Ulla Falk, Kalmar	1:—
Fru Alba Trysén, Enköping	2:—
Fröken Louise Zegolson, Stockholm	1:—
Fröken Anna Björklund, Stockholm	1:—
Fröken Anna Cederblad, Norrtälje	2:—
Fröken Anna Sebell, Uppsala	2:—
Doktorinnan I. Göransson, Stockholm	5:—
Fru Maria Möllerström, Norrköping	10:—
Fröken Walborg Thorén, Trollhättan	1:—

Transport Kronor 5802:46

När Ni firar Er födelsedag, tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men

Verkligt Hygienisk dambinda
Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr. Göteborg

Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vitvaruaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm & Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

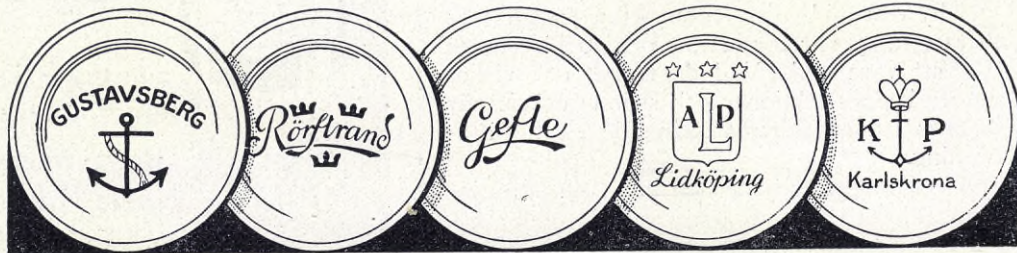
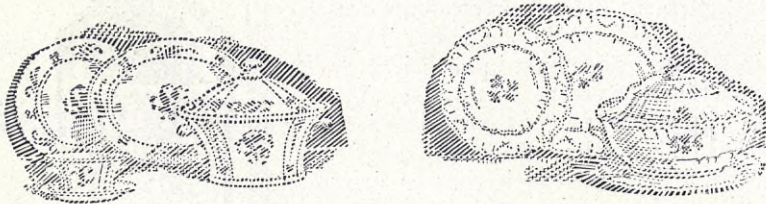

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Hemmets ekonomi

befrämjas genom inköp av svenskt porslin och fajans på grund av dettas medelst officiella provningar styrkta överlägsna hållbarhet. En annan fördel är dess praktiska formgivning, som förenklar rengöringen och därigenom sparar arbete. Lättheten att komplettera en svensk porslinsuppsättning, vilken därför kan anskaffas successivt, medför ytterligare besparingsmöjligheter.

Det är den tvälén jag har att tacka för min vackra hy.

Björkvål

PRINS av PARMA

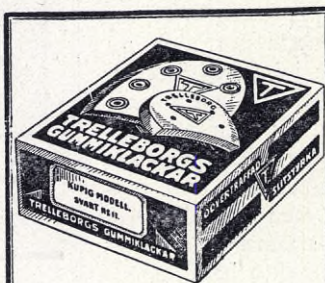
— med björkens friskhet och rosens doft, överfettad och sammetslen — innehåller den för huns förskönande så underbara björksaften i förening med finaste växtoljor och balsamiska medel.

Tillverkad under kontroll av Håkan Sandqvist, Professor i Kemi vid Kungl. Farmaceutiska Institutet, är den enda rationella skönhetsvål, som gör hyn frisk och ungdomligt skön.

Erhålls i alla tvålförande affärer till 75 öre

Fabriksbolaget Parma - Stockholm

för vilka deras födelsedag sannemligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett

Trelleborgs klackar

äro av oöverträffad seghet och hållbarhet, vida överlägsna i handeln gängse förekommande fabrikat. Tillse därför vid köp av nya skor, att därå finnas Trelleborgs klackar. Begär hos Läder- & Skohandlare och Skomakare uttryckligen

TRELLEBORGS GUMMISULOR & KLACKAR

Marknadens främsta fabrikat.

TRELLEBORGS GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG
Stockholm. TRELLEBORG. Göteborg.

Säkerhets-Hängslén

för småbarn.
Utgöra full garanti att barnet icke faller ur sängen eller barnvagnen.
Kr. 3:—.

Täckhållaren

är det enda säkra medel varmed täcket kan fastgöras, så att barnet icke kan sparka av sig.
Kr. 2:25.

Öronbindlar,

bästa medel mot utstående öron. Uppgiv ålder.
Pris Kr. 2:50.

Baby-Byxor

mycket praktiska, utförda av finaste paragummi, luktfria, hållbara, kunna tvättas. Pris kr. 1:25, 1:75, 2:25, 2:75 efter kvaliteten. Försas i 3 storlekar.

Drottninggatan 57, Stockholm.
Till landsorten mot postförskott.

ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Esther Roeck-Hansen, hrr Branner och Berglund i Mary Dugans process. (Almberg & Preinitz, foto.)

Kriminaliteten frodas på huvudstadens teatrar liksom i alla andra storstäder. Det blir lite för mycket av det goda, när flera teatrar dra på samma vev. Annars är Mary Dugans process på Blancheteatern inte oäven, fylld av spänning, sentimentalitet, humor, typer. Först undrande inför detta processförfarande, där åklagare och advokater spatsera omkring och prata som om de roade sig med knivkastning i ett sällskapsrum, förstår dock åskådaren snart att den bristande illusionen av en stor amerikansk mordprocess knappast kan tillskrivas författarfirmen. Blancheteaterns utrymme och resurser äro för små för denna apparat.

Dock, spelet väger upp mer än väl. Esther Roeck-Hansen som skön och tragisk hjältinna med tivelaktig vandel, ädelt hjärta och klädsam röd processhatt och hr Branner som hennes trovissa brushuvud till bror — två utmärkta prestationer, inte minst hr Branners, ty rollen har sina svåra sidor. Däremot hade vi tänkt oss en annorlunda typ i åklagarens roll, en senig, skarp, driven amerikanare, en intellektuellt och socialt överdrivet förtröendeingivande karl. Hr Berglund motsvarade varken till det yttre eller inre en sådan föreställning, framförallt förvånade hans ofta vulgära tonfall — ja, det var i vårt tycke ingen roll för hr

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro

Hvita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Berglund, som har sin styrka i helt andra fack. E. N.

O, dessa divaroller och divafilmer! Där man i ett kör får se divan genomlöpa hela skalan av mänsklig mimik och plastik i diffusa belysningar och en dåligt uppsatt omgivning. Särskilt påkostande är det då filmmanuskriptet skildrar en ömtålig psykologisk process som fallet är i *Hennes förflutna*, Gloria Swansons senaste schlager. Kanske Somerset Maughams novell i tryck har sitt intresse, på film är den ganska outhärdlig och pretentiös. Men Gloria Swanson gör sin roll med divans hela virtuositet, hon har humor och en långt ifrån banal charme och Lionel Barrymore assisterar henne värdigt i mask och spel som väckelsepredikant och sedlighetsapostel. E. N.

Om Amerika ville avstå från utsvävningar i den högre stilen och ägna sin vitalitet åt sådana filmer som "*Så ska' dom tas*" vore ingen att beklaga. Barometerhoppet mellan hösttristessen på Birgerjarlgatan och solskenet i salongen var mycket stort. Filmen bygger på ett nytt uppslag, oklanderligt spännande och fabulöst väl utnyttjat, och spelas uppfriskande på alla händer. Bebe Daniels nötte på sin tid värdslost på våra nerver som roccocogestalt i utstyrelstycken men är glänsande som fluga på Frihetskstatyns huvud. Hon har tydligen funnit sitt fack, please be there. B. A.

Kritiken var elak mot "*En flicka i var hamm*". Den var rolig och snäll och utan prentation på sitt litet egna sätt moralisk. Två pojkar som dunka ut tänderna på varandra ena minuten men obrottsligt lojalt bilda front mot den i nästa uppdykande polisen, som barnsligt troende älska åttiåtta falska kvinnor, en i taget, i jordens alla hamnar och som äro absolut gentlemän om ock med knytnävar och krokben — är inte det moraliskt? För övrigt spelade herrar sjöcharmörer McLaglen och Armstrong över all kritik. B. A.

Ät
mera
fisk

men använd vid stekningen

REYMERSHOLMS KRONOLJA

Fiskens hela smakdelikatess och näringsvärde fångas nämligen innanför det bruna pansar, som Kronoljan åstadkommer. Stekt fisk har emellertid icke blott ett högt näringsvärde, utan är därtill synnerligen mätande. Stek eller flottyrkoka alltså fisken i

REYMERSHOLMS KRONOLJA

"En viss ung man", en engelsk lord, som förvrider huvudet på damerna inom Londonsocieteten, har kommit till våra trakter för att tjusa Evas döttrar, och när det är Ramon Novarro, som axlat den rucklande ädlingens frack, är det naturligtvis på förhand bestämt att lyckas. Men i det underhållande lustspelets första hälft verkar denne unge Adonis mera som en utklädd pojke med

lösmustascher, bättre blir det i fortsättningen där läpprydnaden rakats bort och hans ansikte besjålas av "den stora kärleken", som han mött nere vid Rivieran i Marceline Day. Och hon är en svår konkurrent till en viss ung man, när det gäller att sätta den ena eller andra i främsta rummet. A. E.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Fjun på hakan.

N:a 68. Min hud i ansiktet är ganska torr och på sista tiden har jag känt den irriterad i synnerhet på hakan. Vid närmare beskådande framför spegeln i dag upptäcker jag ganska långt fjun samt en 4 à 5 kraftiga strån

på densamma. Huru kan man utan risk förfara för att borttaga detta? "Prenumerant."

Svar: Fjunet borttages genom tvättningar i 12-procentig vätesuperoxid. Fet hudcrème får absolut ej användas, eventuellt något av expert rekommenderat preparat som när huden, men förintar hår. Stråna kunna också ryckas bort med pincett.

Kalla avrivningar.

N:a 69. Fru Skönhetsdoktor. Jag undrar hur man tar kalla avrivningar. "Nymf. 1928."

Svar: Man blöter en grov handduk i vatten och gnider kroppen därmed, torkar sedan med en frottéhandduk.

Elektrolys.

N:o 70. Vore tacksam genom Idun få veta om det är absolut oskadligt för huden att medelst elektrolys borttaga generande hårväxt på kinderna och i så fall någon specialist i Malmö.

Prenumerant av Idun.

Svar: Om ni låter en sakkunnig person eller en hudläkare utföra proceduren är den fullkomligt ofarlig och effektiv.

Obehag.

N:r 71. Kan Idun giva mig ett råd. Jag lider oerhört av att jag rodnar ideligen. Har försökt allt men utan resultat. Har alltid fått det rådet att inte tänka därpå, men förklarligt nog är detta omöjligt. Kan Idun möjligen rekommendera ett medel som driver blodet från ansiktet åtminstone för några timmar. Vissheten härom skulle göra mig säkrare och gardera mig mot den rysliga åkomsten.

Karin — son.

Svar: En sådan uppstigande rodnad vid olämpliga tillfällen kan bero av flera orsaker men främst av stark nervositet, som måste bemästras på något sätt. Det kan också vara dålig blodcirkulation och dålig ämnesomsättning. Se därför till att magen fungerar ordentligt varje dag och undvik sprithaltiga dryc-

Tiden berövar Edert ansikte dess ungdomliga charme.
Förhindra detta genom rationell hudvård.

Det finnes preparat, vilka till synes göra huden mjuk och smidig, men som i verkligheten endast övertäcka och tilltäppa porerna. — Undvik sådana medel. — Den största gåva, som naturen givit Eder, ansiktet och händernas skönhet, bevarar Ni genom att använda Crème Mouson. Låt dagligen Crème Mouson intränga i porerna för att upplösa och avlägsna alla orenheter och samtidigt utfjämna rynkor och andra hudfel. — Tvätta dessförinnan ansikte och händer med den milda och välgörande Crème Mouson Tvålen. Ni kompletterar därigenom den enastående verkan, som Crème Mousonvården skänker.

CRÈME MOUSON

"Huvuddepot för Sverige: Aktiebolaget Averco, Skeppsbron 5, Malmö. Tel. 60 79".

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Spara

även i smäsaker!

Använd därför

FALU-ÄTTIKA

GIV FISKRÄTTENA ÖKAD PLATS I KOSTEN.

Tillgången på god fisk är särskilt riklig under höst- och vintermånaderna. Nästan alla fisksorter med undantag av laxfiskarna och sik ha nu sin bästa tid, och vi böra passa på att använda rikligt med fisk i kosten.

Vårt långsträckta land innefattar väldiga kustområden, och en stor del av Sveriges befolkning livnar sig genom fiske. Det borde då ligga nära till hands att tro, att landets huvudsakliga föda utgöres av fisk, vilket ur nationalekonomisk synpunkt givetvis skulle ha sina stora fördelar. Så är emellertid långt ifrån fallet. I mycket stora delar av Sverige är fisk — åtminstone den färskaste — i stället en mycket sällsynt gäst i kosthåll, trots att fisk är av de allra flesta erkänd som en både hälsosam och läcker föda. Det kan synas som om husmödrarnas intresse för att få med detta hälsosamma födoämne i vardagskosten är beklagligt litet; och tvivelsutan är det nog också så på många håll. Emellertid får man i rättvisans namn icke lägga all skuld till fiskens ännu allt för ringa användning i de svenska hemmen på husmödrarnas bristande intresse. Svårigheter att erhålla fisken tillräckligt färsk, besvärliga och fördyrande fraktförhållanden m. m. spelar härvid även en stor roll.

Fiskhandels rationella ordnande har länge varit ett problem och även om avsevärt förbättrade förhållanden inträtt under senare år särskilt på vissa orter, så är frågan dock ännu långt ifrån löst.

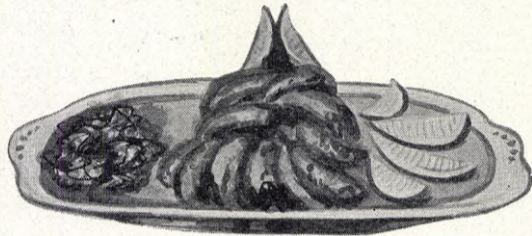
God fisk till billigt pris är ett önskemål för husmödrar på alla orter. Frågan är även i viss mån beroende av husmödrarna själva. Ett ökat intresse för saken och livligare efterfrågan och åtgång för varan skulle givetvis stimulera dem det vederbörlig att arbeta för rikligare tillförsel på förstklassig fisk och förbilligande därav genom förbättrade fraktförhållanden och distribuering.

Det förefaller ofta som om husmödrar skulle finna fisken särskilt besvärlig att tillreda, men undersöker man närmare förhållandena, så är det svårt att inse riktigheten härav. Förberedelserna kanske i vissa fall tager en smula längre tid än t. ex. köttretter, men så har man ju i stället igen på fiskens betydligt kortare koknings- eller stek-

ningstid. När det gäller tillagning av fisk och särskilt förberedelsearbetet, så spelar också vana vid handgrepp och erfarenhet i fiskens byggnad, benens läge o. s. v. stor roll, vilket man snart nog kommer underfund med, om man får tillfälle att se huru västkustens husmödrar handskas med fisken, huru obeskrivligt lätt och fort fiskrensningen sker, och huru aptitligt det vita fasta köttet blänker mellan den arbetandes flinka händer. Där sker också rensningen, som sig bör, så omedelbart efter fångsten som möjligt.

De rätta greppen, när det gäller att rensa och flå en fisk ha vi redan förut under året haft tillfälle att närmare beskriva.

Vid omnämmandet härav vill jag endast påpeka, att husmodern bör undvika mycket små fiskar, när det är fråga om rätter, där fisken skall flås och tagas ut i filéer; härvidlag kan man annars ha rätt att tala om att fisk är mera tidsödande och besvärlig i tillagning än annan mat, och för övrigt vinner smärre fiskar på att tillagas hela.

Fisk kokt i frityrdeg med citronglyfta och flottyrkokt persilja.

Vid kokning av fisk bör man se till att fisken lägges i hett vatten, och så liten mängd vatten, att det nått och jämnt når upp till fiskens halva höjd i kitteln. Man skall nämligen akta sig för att "laka ur" fiskens smak och näring genom användandet av för mycket vatten. Ett bra sätt är att, sedan man företagit den vanliga ingnidningen med salt och citronsaft eller ättika, lägga fisken i en smord panna med intet eller en kkp. vatten, lägga lock på eller täcka fisken med ett väl smort papper och sätta den i god ugnsvärme, tills den är färdig. Detta är ett tillagningssätt som så att säga ligger mitt emellan kokning och stekning. Fisken blir vid kokning mycket fort färdig, det brukar gå på 10–20 min., och man bör aldrig låta den koka för länge, då den försämrar i smak och lätt går sönder. Att tillsätta salt i tillräcklig mängd i kokvattnet är en viktig detalj vid fiskkokning. Ett bra sätt att erhålla lämpligt salthalt är att smaka på vattnet, innan fisken lägges i.

Kokt kall gös med marinerade grönsaker.

Vid stekning av fisk kan den användas hel eller i bitar. I förra fallet måste åtminstone alla större fiskar stekas i ugn. För att erhålla vacker skorpa paneras fisken, d. v. s. den penslas med söndervispat ägg och vändes i stötta skorpor; dessa senare måste vara finmalda eller siktade, om man önskar en slät, jämn och vacker yta.

Fettet, som man använder vid stekning av fisk skall vara av god beskaffenhet. Härmed menas emellertid icke, att man behöver använda det dyreste. Det finnes andra fettsorter, som lämpar sig bättre just till stekning av fisk än smöret. Så har man också sedan gammalt förordat flottyr här till; flottyr ger nämligen vid upphettning en mycket starkare hetta än smöret, och detta är givetvis fördelaktigt, när det gäller att fortast möjligt erhålla skorpa på fisken. Flottyrn har emellertid allt mer utträngts och ersatts av en nyare fettsort i hushållet nämligen kronolja, och detta icke utan skäl. Kronolja har på märkvärdigt kort tid hunnit arbeta sig in bland den svenska husmoderns oundvikligaste nyttighetsvaror, därför att den är jämförelsevis dryg och billig i användningen, angenäm vid handskas med och kan med fördel användas vid

Den bästa drycken är vatten
Det mest välsmakande är
RONNEBY
BORDSVATTEN

A.-B. RONNEBY BRUNNS NEDERLAG
SVEAVÄGEN 117, STOCKHOLM.
Tel. 87368.

nästan all slags matlagning. När det gäller förhanden varande kapitel, stekning av fisk, så är kronoljan förträfflig, och likaså när det gäller det tillagningssätt som sedan gammalt kallats flottyrkokning. När det sedan blir fråga om fisksåser av olika slag blir kronoljan oss till god hjälp. Den kan användas i vanliga avredda fisksåser, men särskilt tänker jag på majonnassåser av olika slag, använda dels till inkokt kall fisk och dels — och detta icke minst viktigt — när det gäller att anrätta fiskrester på aptitligt sätt.

Utom kokt och stekt fisk utgör stuvning ett utmärkt tillagningssätt för fisk. Men det är inte endast stuvad lake och stuvad abborre, som jag då tänker på. En hel del andra fisksorter lämpa sig att stuva på samma sätt t. ex. helgefunda, kummel, kolja, torsk, sill m. fl. Stuvad som lake, eller "Vänerlöjor", siklöjor, vitling m. fl. stuvade som abborrar men även stuvad fisk med tomatpuré eller andra tillsatser kunna tänkas.

Utförlig beskrivning på de båda fiskrätter, som bilderna visa, följa nedan.

Fisk kokt i frityrdeg.

1½ kg. sjötunga, 1 msk. salt, saften av 1 citron.
Frityrdeg: 80 gr. mjöl, 1 dcl. ljumt vatten, 1 ägg, 20 gr. smält smör eller kronolja.

Till kokning: kronolja.

Till garnering och servering: 1–2 kn. persilja, 1–2 citroner.

Sjötungan rensas, flås, tagas ut i filéer och sköljes väl samt gnides in med citronsaft och salt. Den får ligga ingniden ½ tim. och klappas sedan in i en torr duk. Till frityrdegen lägger man mjölet i en bål, vattnet och det söndervispade ägget, arbetas in, och sist tillsättes oljan. Fiskfiléerna doppas i frityrdegen och sänkas i väl upphettad kronolja, där de få koka, tills de erhållit vacker ljusbrun färg. Härvid måste man se till, att oljan är väl upphettad innan kokningen börjar, och att man lägger ner endast en eller två fiskbitar i sänder, så att icke fett blir avkylt. Fisken tages upp med hälslev vart efter den är färdig och får rinna av på gråpapper, innan den lägges upp på varmt serveringsfat.

Det är fördelaktigt att servera anrättningen med flottyrkokt persilja. Persiljan rensas då fri från de grövsta stjälkarna, men bibehålles annars ganska

Prova vår av kännare
högt uppskattade

**KLASS II
PILSNER**

A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Efterfråga

genast hos Eder handlande denna verkligt goda och hygieniskt förpackade ost men tillse noga att vår lagligen skyddade etikett med orden: "Västergyllen lunchost" finnes å varje ost.

C. ERIKSON, VARA, AKTIEBOLAG, VARA.

**EKSTRÖMS
VANILINSOCKER**

Populärt

— verkligt populärt är Tre Ess.
I den familj, där det en gång
börjat användas, förekommer det
sedan dagligen.

*Kvaliteten förklarar
framgången.*

Tre Ess

Smakar Som Smör

Margarinfabrikernas

Försäljnings A.-B.

Generation efter Generation

räcker en Husqvarna symaskin. Det låter otroligt — men är dock sant. Tusen och åter tusen svenska husmödrar kunna in-tyga den saken.

Varje Husqvarna symaskin är alltigenom svensk, och Ni vet, att Ni kan lita på den. Fråga alla dem, som varit nog förståndiga att redan skaffa sig en Husqvarna, och Ni får höra, att maken till symaskin finnes ej. Den tycks vara outslitlig. Den är lika ekonomisk, som den är slitstark — lika lättkött som praktiskt och ändamålsenligt konstruerad. Tänker Ni skaffa Eder en symaskin eller byta ut Eder gamla, omoderna mot en ny — välj då en maskin, som ger Eder största valuta för Eder pengars, välj en

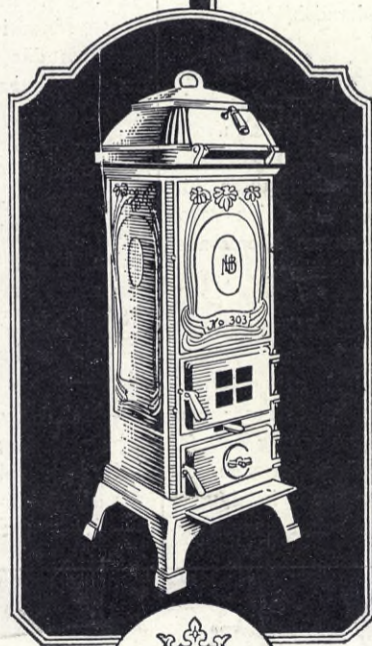
Säljas av Husqvarna depoter och deras ombud på bekväma avbetalningsvillkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

Husqvarna

SYMASKIN

HUSQVARNA VAPENFABRIKS A.-B., HUSQVARNA.

När Ni nu skall köpa en kamin

låt då den gamla satsen gälla: Endast det bästa är gott nog, och det bästa i detta fall är en Norrahammars Kaminn av 1928 års modell. Låsanordningen å luckorna har gjorts excentrisk och en hel del detaljförändringar ha vidtagits för att ännu bättre tillvarataga bränslet. Utstyrelsen är förnäm. Enkla att sköta, bränslebesparande och lätt reglerbara.

Välj ut den

NORRAHAMMARS KAMIN

som passar Eder och bliv belåten.

Finnes hos herrar järnhandlare landet runt.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.